

D A M I A

1654 On. Biblioteca
Palatului Cultural

Arad

Ziarul de afirmare
românească
al Ținutului Timiș

Abonamente: Anual 500 lei, pe 6 luni 300 lei
Pentru țărani, preoți și învățători 300 lei
Pentru întreprinderi 2000 lei

Apare sub egida
„Astrei Bănățene“

2 Lei

Redacția și administrația:
Timișoara I.
Str. Lovinci No. 2

Telefon:
Redacția și administrația 12-66
Tipografia 14-69

Minoritățile etnice

In Sud-Estul Europei se observă o asoară destindere între popoare.

Pentru a evita grozăviile unui război, s'a trecut peste vechile animozități, s'au judecat cu mult calm raporturile actuale și s'a trasat calea unei apropieri pentru viitor.

Cam în acest stadiu ne aflăm actualmente și cu Ungaria.

Evenimentele din afară au împins pe primul plan al preocupărilor internaționale pacea din Bazinul Dunărean și atunci discuția s'a oprit asupra raporturilor dintre România și Ungaria.

Ungurii nu-și ascund dorința de a ajunge la o înțelegere cu noi, cel puțin până când va trece furtuna care s'a deslășuit între marile puteri, dar își condiționează participarea activă la acțiunea de menținere a păcii de regimul, pe care îl va aplica România minorităților sale. În cazul de față e vorba de minoritatea maghiară.

Evident, în treburile noastre interne oamenii nu se poate amesteca, dar dacă am acceptat o discuție în legătură cu această temă, am făcut-o de dragul adevărului și pentru a arăta cât de deplasate sunt aprecierile unor cercuri maghiare, aprecieri subiective în cele mai dese cazuri, când e vorba de minoritatea maghiară, delat de noi.

Nu mai departe decât eri relatam declarațiile eminentului publicist maghiar Pethő Sándor, în care d-sa își exprima convingerea că oricât de mare ar fi prezența unor forțe cari amenință libertatea și existența țărilor din Bazinul Dunărean, Ungaria numai atunci va accepta o cooperare cu noi dacă România își va revizui politica sa de două decenii aplicată minorităților etnice, acordându-le drepturi politice, economice și culturale.

Nu vom recurge la un arsenal de argumente pentru a demonstra netemeinicia unor astfel de informațiuni, cari persistă în cele mai multe cercuri din statul vecin, ci vom reaminti câteva declarații făcute de reprezentanții minorităților, din care, pe lângă actul de loialitate în sine, se mai desprinde și mulțumirea pe care o simt de a se bucura de cel mai larg regim de libertate în toate manifestările lor.

La Chișinău reprezentanții ucrainenilor și ai germanilor și-au exprimat Suvranului acest gând, arătând că înțelegă și dea chiar viața pentru țara care li adăpostește și care le asigură toate drepturile.

Acți la Timișoara, Ex. Sa episcopul dr. Augustin Pacha, șeful spiritual al minorității germane, destul de numeroasă în Banat, precum și a bulgarilor și a maghiarilor, mai puțin numeroși, a arătat că fiii bisericii romano-catolice nutresc sentimente de sinceră loialitate față de statul român în care se pot desvolta liber și stăruini pe organizațiile lor spirituale și economice.

Ceeace privește soarta minorităților din România, celor ce s'ar îndoi de tratamentul civilizat care li se aplică, le recomandăm declarațiile autorizate chiar de reprezentanților lor.

BOMILUS P. ROȘU

„Pentru că libertatea, dreptul și civilizația nu pot pieri, vom învinge“

Cuvântarea președintelui Lebrun rostită la Verdun cu prilejul decorării a doi generali

PARIS, 14 (RADOR). — D. LEBRUN, PREȘEDINTELE REPUBLICII S'A DUS SÂMBĂTĂ LA VERDUN, PENTRU A DECORA CU MEDALIA MILITARĂ, PE GENERALII DE ARMATĂ BELNAGUE ȘI CARENCE. LUÂND CUVÂNTUL LA PRIMĂRIA DIN VERDUN, DUPĂ CE A AMINTIT RECONSTRUCȚIA A ORĂȘULUI, D. LEBRUN A ADAUGAT: GENERAȚIA NOASTRĂ CUNOAȘTE UN DESTIN ASPRU. AZI SITUAȚIA NU MAI ESTE ACEIAȘI CA ÎN 1914—

1918. INAMICUL NU MAI ESTE LA VAUX NICI LA DOUAUMONT. NU MAI ESTE VORBA DE NAȚIUNI CARI LUPTĂ PENTRU RECTIFICAREA FRONTIERELOR. DATORIA ESTE MAI ÎNALȚĂ. URMEAȘA SĂ VEDEM CINE VA BIRUI: LIBERTATEA SAU ASUPRIREA DREPTULUI, FORȚA SPIRITULUI SAU A MATERIEI, CIVILIZAȚIA SAU BARBARIA. ȘI PENTRU CA LIBERTATEA, DREPTUL ȘI CIVILIZAȚIA NU POT PIERI, VOM ÎNVIŢE.

Condiții de pace cu Germania

Răspunsul ziarului „Berliner Börsenzeitung“ la un articol din „Revue des deux mondes“

Berlin, 14. (Rador) — „Berliner Börsenzeitung“ comentează un articol apărut în „Revue des deux mondes“, în care se proclamau următoarele condiții de pace cu Germania: Nici un armistițiu înainte de ocuparea Berlinului, nici o negociere înainte de dispariția național-socialismului și de extră-

darea șefilor săi, morți sau vii, nici o pace înainte de reconstituirea Poloniei sporită cu Prusia Orientală, care va trebui să fie evacuată de locuitorii ei germani și nici o pace înainte de neutralizarea unei părți de teritoriu german între Marea Nordului și Elveția, sub o administrare anglo-franceză.

Nici o pace, până când Reichul nu va fi fărâmițat în mai multe state, care vor trebui să încheie fiecare pacea individuală.

„Berliner Börsenzeitung“ scrie că programul din „Revue des deux mondes“ este caracteristic pentru starea de spirit înăscută a oamenilor politici francezi.

Sub înrăurirea Angliei, scrie ziarul german, Parisul a fost cucerit în ultimele 18 luni de traficanții iudeo-internaționali, cari nu mai au nici o legătură reală cu poporul francez.

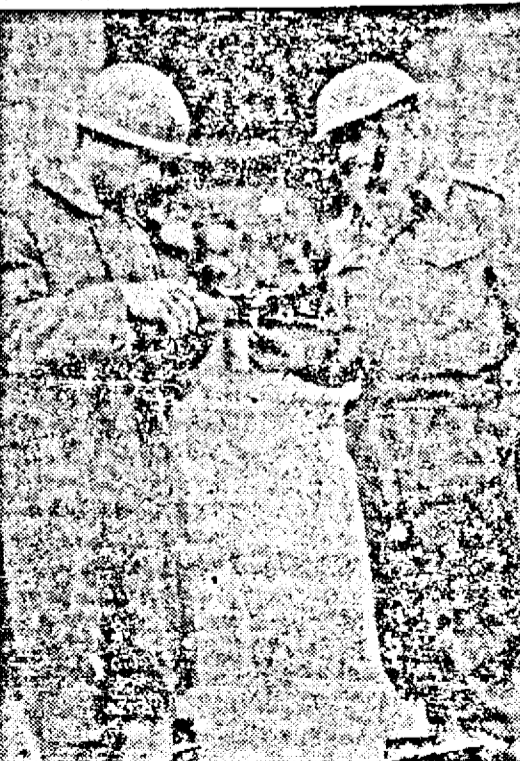
Ei au lăsat Franța să lungească spre război. De la începutul ostilităților au încercat să creeze o psihoză de amenințare. Războiul ține de mult, fără să fi înregistrat succese anglo-franceze. Polonia s'a prăbușit, iar cauza aliaților ia o înfățișare tot mai rea. Amatorii de război lucrează din răspuțeri, spre a înăbuși întrebarea pusă de milioane de francezi: „pentru ce?“

Belicistii proclamă țeluri de război nesăbuite, numai cu scopul de a combate obseșca care se manifestă în popor.

Ei încearcă să descătușeze instinctele, poftele și spiritul care se manifestă în articolul denumit „Psihoza liniei Siegfried“.

Soldatul german păzește fortificațiile la Apus, marina germană domină marea Nordului, iar aviația germană controlează văzduhul între Rhone și insulele Shetland. Fanatismul sângeros din Londra și Paris vor să îmbucătățească Germania dar, încheie „Börsenzeitung“, armata germană piâmădește viitorul și rămâne stăpână a situației.

Clină de căzaz...

Pe frontul de Vest un soldat francez laudă calitățile armatei germane...

Măria Sa Marele Voevod
Mihai de Alba-Iulia
și-a donat diurnele de
senator de drept pentru
înzestrarea armatei

București, 14 (SIR.) — MARELE VEOVOD MIHAI DE ALBA-IULIA, A BINEVOIT SĂ DONEZE FONDULUI, PENTRU ÎNZESTRAREA ARMATEI SUMA DE 30.000 LEI, REPREZENTÂND DIURNELE SALE PE LUNILE DECEMBRIE ȘI IANUARIE, ÎN CALITATE DE SENATOR DE DREPT.

Consiliul de miniștri

a dat încuviințare proiectului de lege pentru admiterea în funcțiunile publice

București, 14 (SIR.) — Comunității; Consiliul de miniștri s'a întrunit la 13 Ianuarie orele 9.30 dimineața, sub președinția d-lui Tătărescu. Consiliul a luat în cercetare proiectul de lege pentru admiterea în funcțiunile publice, întocmit de președintele consiliului. Consiliul a dat încuviințare acestui proiect de lege și a rezolvat apoi lucrările curente, luând sfârșit la ora 11.15.

Atentat la cablul submarin dintre Irlanda și Scoția

Londra, 14 (Rador). — Mai mulți necunoscuți au încercat fără succes să saboteze cablul telegrafic submarin, care leagă Irlanda de Nord cu Scoția.

Sentinela a deschis focul asupra atentatorilor, când s'au apropiat de cablu, alindu-i să fugă.

O recenzie și câteva considerații asupra schimburilor de populație

Originea Crașovenilor

Studiu istoric și etnografic de prof. Traian Simu
Reflexii asupra tezei d-lui Alex. Stanoilovici

In numărul 5 din 7 Ianuarie 1940, al ziarului, d. vic. Ivan, înregistrează o conferință ținută pe la începutul lunii Decembrie 1939, în cadrul Universității populare din Petrovgrad (Coronamentul Banatului jugoslav) de a. Alex. Stanoilovici, fost secretar general de Cameră de Comerț, — în care a fost reactualizată teza rezolvării prin schimb de populație, a problemei minoritare din Banat și Bacica a d-lui dr. Vlada Joikić. Conferențiarul a afirmat că în Banatul Românesc ar trăi 62.923 minoritari de origine etnică sud-slavă. În detaliu: 43.590 Sârbi, 7576 Crașoveni, 1752 Croați și Șocați, 10.005 Bulgari (!!). Acești minoritari posedă la olaltă 198.908 jugăre cat, pământ. Iar că în Banatul Jugoslav trăiesc 62.800 Români având 196.125 jugăre.

Apreciind conferința d-lui Stanoilovici, în sensul augmentării trainicelor raporturi cari animă cele două state aliante și înrudite, nu putem însă, spre regretul nostru, să acceptăm datele statistice, și prin ele, teza schimbului de populație, așa cum le prezintă d-sa.

Numai pornind dela o înfățișare riguros și reciproc verificată a datelor statistice demografice, s'ar putea găsi, prin concluziunile firești ce se relevă din studierea lor, soluțiile politice necesare definitivei delimitări, a spațiului național al celor două popoare, cât și a omogenizării etnice a acestui spațiu.

Abstractie făcând de așezările și numărul Românilor din Jugoslavia sud — dunăreană, — să rămânem în discuție numai la raportul de populație, sârbească din Banatul românesc, și românească din Banatul jugoslav.

Noi susținem și putem dovedi, că în Banatul jugoslav trăiesc astăzi peste 120.000 suflete românești. Adecă, exact în doi, cât afirmă d. Alex. Stanoilovici.

În schimb, populația sârbească, cifrându-o după însăși recunoașterea d-sale la 43.590 de suflete, — omitând anumite procese etnice de ordin istoric — vedem că reprezintă exact o treime.

D. Alex. Stanoilovici, încearcă să micșoreze acest raport în favorul tezei d-sale, considerând și pe Crașovenii din Caraș, cât și pe Bulgarii din Timis-Torontal, ca parte integrantă a poporului sârb.

ORIGINEA CRAȘOVENILOR

D. Traian Simu, profesor de istorie la liceul „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, — cărașan de origine, a aprofundat într'un studiu temeinic, problema originii însuși populației Crașovenești. Atât asiduele d-sale cercetări la fața locului, cât și bogata bibliografie pe care ne-o citează, sunt motive concludente, că d-sa, tratează problema în chestiune, cu deplină competență.

Ne însușim, cunoscând bine, toate argumentele studiului, — punctele cardinale cu cari, d. prof. Simu îl prefățează

„Despre Crașoveni, cunoscuți și sub numirile Cârșoveni, Carașoveni și Cotocești, cum îi numesc Românii bănățeni, s'a scris în general foarte puțin până în prezent. În românește, acum vreo 13 ani, noi am scris un mic studiu despre ei, în prețioasa revistă „Arhivele Olteniei”, din Craiova. La Congresul de Geografie, ținut la Timișoara în primăvara anului 1927, am avut ocazia să vorbim din nou despre Crașoveni. La acest congres, distinsul nostru profesor universitar d. Simeon Mehedinți, ne-a îndemnat să ne ocupăm mai deaproape de problema Crașovenilor cari formează și azi o mică insulă de

populație, încă puțin cunoscută, în mijlocul Banatului nostru românesc.

În anul 1935, d. E. Petrovici, prof. la Universitatea din Cluj, a publicat un interesant studiu despre graiul Crașovenilor.

În literaturile străine, au scris până acum despre Crașoveni numai vreo câțiva istorici și etnografi germani, unguri, sârbi și bulgari. Cercetările acestora însă, după cum se poate constata, sunt destul de superficiale și aproape fără excepție, tendențioase, căutând cu toții să-i prezinte fie de bulgari, fie de sârbo-croați, sau de alte alcătuiți etnice și uitând, poate intenționat, partea de sânge românesc, care curge în vinele lor.

ORIGINEA CRAȘOVENILOR ȘI STABILIREA LOR ÎN BANAT

D. prof. Simu, ne conduce în complicata întortochiere a istoriei Crașovenilor, înfățișându-ne diversele păreri ale istoricilor și filozofilor români și străini. Opiniile acestora se împart. Unii, cum sunt Czörnig, Schwicker, Hunfalvi, Dobrovsky, Miklosich, Drinov, îi consideră drept Bulgari. Miletic, îi consideră drept Sârbi pur sânge, că limba lor aparține dialectului stokavski, cu toate că se abate cam mult dela limba Sârbilor din Banat (Niederle, La Race Slave: pag. 176).

Înstând asupra acestei diferențieri dintre limba crașovenească și cea sârbească adevărată, d. prof. Simu, susținând, în baza documentelor că leagănul geografic original al Crașovenilor este, în special regiunea Prizrenului care a prezentat pe vremuri suficiente mărturii istorice despre existența Vlahilor. Această împrejurare a contribuit simțitor și totodată explică fenomenul diferențierii.

Crașovenii s'au stabilit în Banat, în

trei colonizări, formând satele: Carașova, Lupac, Jabalcio, Clocotici, Rafnic, Nermet și Vodnic. După ultimul recensământ (1930) numărul lor total este de 7466 suflete.

UN STUDIU SISTEMATIC

După ce a consultat aproape 50 de lucrări, pe lângă că a scotocit arhivele găsite în ale sale, d. prof. Simu, și-a împărțit lucrarea în 7 capitole. N'a rămas deci nimic nestudiat. Stabilirea Crașovenilor în Banat adepă cele trei colonizări, apoi considerațiile lingvistice, observările toponimice, onomastica la Crașoveni, tipul și portul, casa, hrana, ocupațiunea și aspectul economic, caracterul și viața socială, credințe și superstiții, descănțec și vrăji, obiceiuri de peste an, obiceiuri în legătură cu viața omului, cunoștințele poporului, artă și literatură populară.

În considerațiile d-sale finale, autorul își rezumă întreaga lucrare. Concludem, prin acestea că:

Prima colonizare (XIV), un amestec de Bulgari cu Români.

A doua colonizare dela finele veacului al XV lea, Slavi catolici cu un amestec de Vlahi.

A treia colonizare (1740) este de Albanezi — Clementini.

În masa crașovenească, se amestecă prin căsătorii și Românii bănățeni, asimilați.

ÎN CONCLUZIE REFERITOR LA TEZA SCHIBULUI DE POPULAȚIE

Revenind după această sumară prezentare a studiului d-lui prof. Simu asupra Crașovenilor. În teza d-lui Stanoilovici, concludem că Crașovenii nu pot fi revendicați ca Sârbi pur sânge. Cu atât mai puțin, cele 10.000 de Bulgari problema rămâne, bineînțeles, deschisă.

C. M. L.

Radio

DUMINICĂ, 14 IANUARIE

RADIO-ROMANIA, RADIO BUCUREȘTI
RADIO EXPERIMENTAL. 9.45: Ora religioasă. 11.15: Concertul Societății Române de Radiodifuziune. Orchestra Radio, dirijată de Alfred Alessandrescu; solist: Grigoraș Dinicu (Transmisie dela Ateneul Român); Suita No. 2 în do major de George Enescu (Uvertură - Sarabandă - Gică, Menuet gra - Bourrée. Pauza. Concert în sol minor pentru vioară și orchestră de Max Baucus. Solist: Grigoraș Dinicu); Don Juan, poem simfonic de Richard Strauss. 10: Ora; Cot Dunării și a barei Sulina; Radiofonice; Sport Diverse. 13.15: Concert de prânz; Orchestra Grigoraș Dinicu. 14: Radio-jurnal. 14.20: Stroe și Vasilache; Ora veselă. 14.35: Muzică variată (discuri). 14.50: Spectacol Știri artistice și culturale; Publicații. 15.00: Vești și sfaturi agricole. 15.15: Ora satului. 16.15: Ora premilitară. 17.15: Ora „Muncă și voce bună”. 18.15: Ora; Mersul vremii. 18.17: Fanfara Batalionului de Gardă, condus de Lt. D. Crăciunescu. 19: Săptămână. 19.15: Orchestra „Lucașfăru”. — RADIO ROMANIA. 20: Radio-jurnal în limba maghiară. — RADIO BUCUREȘTI 20: Continuarea concertului Orchestrei „Lucașfăru”. — RADIO ROMANIA și RADIO BUCUREȘTI. 20.15: Țara: Sate din Ardeal. Rășinari și Săliște, de Alex. Hodocș. 20.30: Cântec din Ardeal, d-na Maria Tănase (voce). 21: Radio-jurnal (I). 21.15: Teatrul „Jucătorii de Cărți”, după Hara-amb Leoa adaptare radiofonică, de J. T. 22.15: Radio-jurnal (II); Sport. 22.35: Muzică variată ușoară (discuri).

LUNI, 15 IANUARIE

RADIO-ROMANIA, RADIO BUCUREȘTI
RADIO EXPERIMENTAL. 12: Ora; Cot Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice. 12.10: Muzică ușoară (discuri). 13: Ora; Radiofonice; Sport; Diverse. 13.10: Cântăreți de muzică ușoară (discuri). 13.30: Orchestra de balalaici „Baikal” cond. de Boris Vulpe. 14.00: Radio-jurnal. 14.20: D-ra Ioana Radu (voce). 14.40: Viora Lefenco (acordeon). 15:00 Spectacol Știri artistice și culturale; Publicații. — RADIO ROMANIA. 19: Ora; Mersul vremii. 19.02: Cronica literară. 19.17: Debutant D-na Ștefania Stavri (voce). 19.30: I. Măgineanu (voce). 19.50: Radio-jurnal în limba maghiară. — RADIO ROMANIA și RADIO BUCUREȘTI. 20: Curtea domnească dela Argeș d arhitect Gr. Ionescu. 20.15: Muzică de jazz la 2 pian. Sandu Fieraru, Sergiu Radian. 20.45: Radio-jurnal (I). 21: Concert Haydn-Mozart (discuri). 20.15: Radio-jurnal (II); Sport. 22.20: Recital pian D-ra Rodica Soutzo: Lili Boulanger a) Cortegiu; b) Dintr'o grădiniță luminoasă Ernest Chausson; a) Sarabandă; b) Pavăna; Scherzo No. 2 de Chopin. 23: Muzică de cabaret (discuri). 23.45: Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

MARȚI, 16 IANUARIE

RADIO-ROMANIA, RADIO BUCUREȘTI
RADIO EXPERIMENTAL. 12: Ora; Cot Dunării și a barei Sulina; Sfaturi gospodărești și igienice. 12.10: Muzică variată (discuri). 13: Ora; Radiofonice; Sport; Diverse. 13.10: Concert de prânz, Orchestra Victor Predescu; voce: Ion Luican. 14: Radio-jurnal. 14.20: Continuarea concertului Victor Predescu. 15: Spectacol; Știri artistice și culturale; Publicații. — RADIO ROMANIA. 19: Ora; Mersul vremii. 19.02: Cronica medicală. 19.17: Orășe spaniole în muzică (discuri). 19.50: Radio-jurnal în limba maghiară. — RADIO ROMANIA și RADIO BUCUREȘTI. 20: Matematică și viața. Prof. Octav Onicescu. 20.15: Concert de violoncel, George Cocea: Sonata în mi major de Valentin; Aria de Caccini; Intermezzo de La'lo; La fântână de Davidoff. 20.45: Radio-jurnal (I). 21.00: Orchestra Radio dirijată de Th. Rogalski; solist: Sandu Albu; Cântecul copiilor de Debussy; Poem pentru vioară și orchestră de Chausson (solist: Sandu Albu); Preludiile, poem simfonic de Liszt. Introducere și rondo capriccioso de Saint-Saens (vioară: Sandu Albu); Dans pietruț de Sinigaglia. 22.10: Radio-jurnal (II). Sport. 22.30: Muzică variată ușoară (discuri). 23.45: Jurnal pentru străinătate în limba franceză, germană, engleză și italiană.

Artiști, comediantii et Camp.

Grock a implinit 60 de ani.

Se poate să nu-l cunoașteți pe Grock? El este cel mai celebru, cel mai genial și cel mai bogat music-clown din lume. Toate continentele au răs de el, cu lacrimi, timp de câteva decenii, în toate sălile de spectacol. Cei care nu l-au văzut în carne și oase, i-au văzut „numărul” faimos pe ecran. În 3—4 limbi este pus la punct acel număr, în toate detaliile, în toate intonațiile.

Francezul râde de caracteristicul „Sans blâââgue?” al lui Grock, ca și Germanul de echivalentul „Nit mööglich?” Incolo însă nuanțele numărului sunt adaptate temperamentului fiecărui public național.

Grock, cu numele adevărat Adrian Wettach, e născut Elvețian, cu talent la muzică și la limbi. Cu răbdare și muncă a ajuns să fie cel mai mare music-clown.

El apare pe scenă timid, cu capul chel lucind, fața grimată ca a clownilor, cu o gură enormă. Surâde incurcat. Poartă un fel de frac, pantaloni de tricou negru și mănuși albe. Praterul (niciodată numit pe așez, deși artist mare și el) dă contrastul printr'o ținută impecabilă.

Între cascadele de glume, cei doi cântă din vioară, pian, saxofon. Publicul trece dela râsul cel mai sănătos în regiunile cele mai nalte ale artei, pentru a fi rechemat brusc la realitatea clovnească — totul în ritmul, savant pus la punct de cineva, care cunoaște mecanismul râsului cel puțin ca Henri Bergson: însuși Grock.

Cât de adânc uman a comicul...

Grock: Cu vioara în mână, el intrerupe o jugă amețitoare abia începută: Să vă arăt aiceval! Incepe să jongleze primăritiv cu arcusul, scapându-l jos. Grock se scuza și face alte încercări tot așa de nereușite. Dela o vreme se retrage după un paravan „să mai exerseze” jonglarea. Reușește perfect la fiecare aruncătură după paravan — ca să eșueze din nou în fața spectatorilor.

Noi, oare, nu suntem ca Grock? Acțiunile, atitudinile, discursurile noastre, pregătite și învățate cu grijă acasă, nu sunt sortite eșecului când ne prezentăm în lume cu ele!

„Pourquodă?” „Decee?” se întrebă Grock, cu surâsul plin de bunădăte melancolică. Am vrea să răspundem, dar nu găsim răspunsul.

Sonia Henie a cerut cetățenia americană...

Răsfățata Olimpiadelor, idolul Norvegiei, a trădat pentru a doua oară, tot de dragul arginților.

Intăia trădare, a amatorismului, a dus-o la Hollywood. Aceasta a doua, a patriei și a neamului, îi va reduce impozitul pe venit. După legea fiscală a Statelor Unite, străinii plătesc impozite sporite. Artiștii de cinema, de talia Soniei, „au de unde” — și totuși Norvegiana și-a renegat țara. E drept că are dreptul la circumstanțe atenuante: a implinit 30 de ani, se apropie de vârsta fatală campionilor...

E drept că e chestie de gust, dar noi preferăm „amatori” finlandezi, „profesioniști” Sonia Henie.

Scurte telegrame externe

Londra, 14 (Rador). — Guvernul turc a acceptat oferta guvernului britanic, de a trimite în Turcia alimente, medicamente, pături de lână și alte obiecte, în favoarea victimelor recentelor cutremure.

Berlin, 14 (Rador). — D. cancelarul Hitler a făcut Vineri o vizită mareșalului Göring, felicitându-l cu prilejul zilei sale de aniversare.

Belgrad, 14 (Rador). — Generalul Peter Kospo a fost numit șef al marelui stat major al armatei jugoslave. El fusese până acum comandantul garnizoanei Belgrad.

Rio de Janeiro, 14 (Rador). — Sindicatul plantatorilor de cafea din San Paolo a decis să ajute Finlanda trimițând 50.000 kgr. cafea gratuit.

Sofia, 14 (Rador). — Regele Boris a primit la amiază în audiență pe d. Memencioglu secretarul gen. al ministerului de externe al Turciei. Seara, d. Korusseivanoff a înapoiat d-lui Memencioglu la legăția Turciei, vizita pe care acesta i-o făcuse peste zi. D. Rendel, ministrul Angliei la Sofia, a dat un dincu în cinstea oaspetelui.

Stockholm, 14 (Rador). — Autoritățile daneze au constatat că bombe aruncate în ziua de 10 Ianuarie deasupra insulei Romoe, proveneau probabil dela aviația britanică. Un demers se va face pe lângă autoritățile engleze, cari admit posibilitatea temeinică constatării de mai sus. Ele se declară de altfel gata să despărtească victimele după prealabila anchetă.

Budapesta, 14 (Rador). — Agenția Havas transmite: Un consiliu de miniștri a avut loc Vineri sub președinția d-lui Teleki. În cursul acestui consiliu, care a durat aproape patru ore, contele Csaky a făcut o amănunțită expunere asupra intrevederilor dela Venetia cu contele Ciano. Consiliul a examinat apoi programul viitoarei sesiuni parlamentare care se va deschide la 16 Ianuarie.

Paris, 14 (Rador). — Venisajul expoziției Poloniei și Cehoslovaciei organizată de artiști cehoslovaci și polonezi, a fost Vineri în saloanele oficiului de turism al Cehoslovaciei din Paris, în prezența generalului Sikorski, președintele consiliului de miniștri polon.

Bruxelles, 14 (Rador). — Echipele de salvare au reușit să salveze viața a 8 mineri ce fuseseră surprinși de o trombă de apă, în galeria minei dela Lievin, regiunea Lens.

Paris, 14 (Rador). — Biroul federației sindicale internaționale a hotărât să lanseze un apel stăruitor către toate organizațiile afiliate, pentru ca acestea să organizeze de urgență, prin toate mijloacele de care dispun un ajutor efectiv pentru Finlanda. „Nu numai că trebuie — spune biroul — să se trimită cât mai repede posibil un maximum de ajutor, de orice natură, camarazilor finlandezi, dar trebuie să se intervină pe lângă diferitele guverne ca, în conformitate cu hotărârile Soc. Națiunilor, ele să-și facă complex datoria de solidaritate față de Finlanda. Biroul a hotărât să trimită imediat 175.000 de franci centralei sindicale finlandeze.

BUENOS AYRES, 14 (Rador). — Valul de căldură continuă în Argentina. Numai la Buenos Ayres s'au înregistrat în cursul ultimelor 24 de ore 132 de persoane însoțite și 21 de morți. Temperatura a atins în capitală 37,5 grade centigrade. Fabricile de ghiță, atacate de multime sunt puzite de forțele poliției nocturne.

Vânătoare regală la Chișineu-Criș și la Banloc

TIMȘOARA, 4. — Pe domeniile de vânătoare regală dela Chișineu-Criș, a avut loc, în zilele de Miercuri și Joi, o vânătoare cu invitați ai Curții.

M. Sa Regele n'a participat la această vânătoare. Invitații dela Chișineu-Criș au vânat

în zilele de Vineri și Sâmbătă pe domeniile Banloc, cu invitați ai A. S. R. Prințesa Elisabeta, la o vânătoare organizată de d. Alexandru Scanavi, șambelanul Curții dela Banloc.

La vânătoarea dela Banloc a participat și A. S. R. Prințesa Elisabeta.

Jugoslavia trăiește zile istorice

Vizita prințului regent Paul și a prințesei Olga la Zagreb va dura 3 zile

Belgrad, 14. (Rador) — Jugoslavia trăiește zile istorice. Definitivarea consolidării interne, determinată de acordul sârbocroat, și primi o răsunătoare confirmare, prin prima vizită oficială pe care, timp de trei zile, Altețale Lor Regale, principele Paul și prințesa Olga o vor face în orașul de frunte al Croației, Zagreb.

Este unul din momentele cardinale în evoluția statului jugoslav, așa cum a rezultat

el după actul de dreptate din 1918. Vizita dela Zagreb, scrie ziarul „Invostr“, dovedește că înțelegerea nu est o improvizație, nici un joc politic de partid, ci politica profund concepută și fixată pentru totdeauna.

Altețele Regale vor sosi la Zagreb Duminică după amiază și vor rămâne trei zile, în care timp vor asista la o reprezentanță de gala la operă, la un bal pentru ajutoare de iarnă și vor vizita instituțiile culturale și sociale ale Zagrebului.

1.530 milioane locuitori ai globului pământesc sunt în stare de război

Cifra reprezintă 70 la sută din locuitorii globului

Biroul de presă elvețian Geopress arată că 70 la sută din populația globului pământesc se află în momentul de față în stare de război.

Reichul, cu regiunile din Polonia ocupată și Slovacia, deci 900.000 de km. pătrați și 109 milioane de locuitori, e în război cu imperiul britanic și francez, cari reprezintă împreună 53.300.000 km pătrați și 653 milioane de locuitori.

U. R. S. S. care, cu teritoriul polonez ocupat, are 23 milioane km. pătrați și 184 milioane locuitori, e în război cu Finlanda, reprezentând 400.000 km. și 4

milioane locuitori.

Însfârșit Japonia și aliata ei Mandchuria, are 2.700.000 km. pătrați și 280 milioane locuitori, și se află în război cu China, cu o suprafață de 7 milioane 500.000 km. pătrați și 300 milioane locuitori.

În total 1.530 milioane de locuitori ai globului sunt în război, pe o suprafață de 93 milioane km. pătrați, în timp ce neutri și non-beligeranții se cifrează la 613 milioane locuitori și ocupă 54 milioane km. pătrați din globul pământesc.

Revoluție în Ecuador

Trupele credincioase guvernului au reușit s'o înăbușe. Capii rebelilor arestați

Noul președinte al republicii a fost ales

Quito, 14 (Rador). — La Guayaquil s'a produs Vineri dimineața o încercare de rebeliune. Ofițerii bazei aeriene au sechestrat, în interiorul aeroportului, pe colonelul Rodriguez, șeful zonei Guayaquil. Trupele credincioase guvernului au înăbușit revolta. Arestând pe șeful rebelilor, Velasco Ibarra și pe maiorul Asquillo.

După amiază, ordinea a fost restabilită. Au fost operate numeroase arestări.

Quito, 14 (Rador). — Un grup de 20 lideri ai mișcării socialiste au fost arestați la Quito și Guayaquil pentru atitudinea desfășurată în campania electorală. Lucrătorii au declarat grevă generală la Guayaquil. Luându-se măsuri de represiune imediat, au fost mai multe ciocniri de trupe. La Quito domnește liniște.

Elma, 14 (Rador). — Ziarele anunță din Guayaquil că Velasco Ibarra a fost în parte de aviație a încercat să răstoarne guvernul, dar el a fost arestat și dus pe bordul unui vas de război.

Trupele garnizoanei Guayaquil s'au opus conspiratorilor, care au și fost învinși, după un schimb de focuri, fiind 6 morți și 14 răniți.

Quito, 14 (Rador). — Doctorul Carlos Arroyo del Rio, candidat liberal, a fost ales președinte al republicii Ecuador.

Mediațiunea germană în conflictul ruso-finlandez

N'ar putea avea un rezultat practic

Copenhaga, 14 (Rador). — Corespondentul din Berlin al ziarului „National Tidende“ scrie că cercurile berlineze se arată foarte rezervate, cu privire la noul ton pacific al știrilor ce vin din Roma, pretinzând că Hitler ar fi hotărât să ofere Rusiei mediațiunea sa în conflictul cu Finlanda.

Cercurile germane cred că o asemenea mediațiune ar fi posibilă numai dacă

TELEGRAME INTERNE

**MOARTEA UNUI FRUNTAȘ
BASARABEAN**

București, 14 (SIR). — Aseară a murit fulgerător, în urma unui atac de inimă la hotelul „Continental“ cunoscutul fruntaș basarabean Ioan Costin, directorul „Gazetei Basarabiei“. Moartea fostului deputat și primar al Chișinăului lasă unanime regrete.

**ATENȚAT ÎMPOTRIVA UNUI
PROFESOR UNIVERSITAR**

Iasi, 14 (SIR). — Un curios atentat s'a produs ieri la Iasi: Un glonte de revolver a smart geamul dela locuința profesorului universitar Gazaru, din str. Toma Cosma 16, oprindu-se într-unul din pereții dormitorului. Se face cercetări pentru descoperirea atentatului.

**DISTRIBUIREA DE SEMINTE
PENTRU AGRICULTORILOR**

București, 14 (SIR). — Ministerul agriculturii va distribui semințe selecționate agricultorilor și cultivatorilor în valoare de 43 milioane lei.

**O FAPTA PILDUITOARE A
MEMBRILOR G. N. DIN PRAHOVA**

București, 14 (SIR). — Locuința săbeanului Tudor Popescu din Ceptura-Prahova fiind distrusă de foc din inițiativa membrilor Gărzii Naționale din satele Ceptura de Jos și Valea Gardului au strâns 4127 lei, 5 saci grâu și 10 saci porumb cari au fost dați spre ajutorarea familiei celui păgubit. Din suma strânsă s'a cumpărat material necesar și apoi membrii Gărzii Naționale au refăcut în opt zile casa celui greu încercat. Asemenea fapte ar fi de dorit să găsească imitatori în toată țara.

PENTRU EFFINIREA PIETII

București, 14 (SIR). — Ministerul economiei naționale, doritor să contribuie la effinirea pieții a cercetat toate taxele care apasă articolele de generală necesitate. În acest scop s'a făcut apel la diferitele instituțiuni care ar putea influența formarea prețurilor.

**PATRU CADAVRE ÎNTR'O
COLIBĂ . . .**

Buzău, 14 (SIR). — Femeia Maria Hep, din comuna Amaru, jud. Buzău, culcându-se într'o colibă din marginea comunei împreună cu cei trei copii ai ei, Vasile de 11 ani, Nicolae de 5 ani și Ioan de 4 ani au murit. Cele patru cadavre au fost descoperite de un drumet.

**VAPORUL „BUCUREȘTI“ A
EȘAUAT**

Constanța, 14 (SIR). — Ultima radiogramă sosită la serviciul maritim român, anunță că vaporul „București“ eșuat lângă insula Imbros din arhipelagul grecesc, are prora prinsă între două stânci și fundul așezat pe nisip. Dată fiind poziția vasului se crede că va fi salvat. Eri a plecat spre locul naufragiului cu motonava „Basarabia“, comandor Stiușey, inspectorul serviciului maritim. Deasemeni au plecat în ajutorul vasului „București“ și vasul „Regele Carol“ care a luat pe bord material și oameni de lucru.

Un „ziarist” ardelean de altădată

12 ani dela moartea lui Valeriu Branice

de Aurel Buteanu

Sub acest titlu a apărut în săptămânalul „AZI” un substanțial articol asupra marelui luptător naționalist Valeriu Branice — care deși de origine ardelean s'a integrat cu toată ființa aspirațiilor bănățene — din care reproducem câteva fragmente:

Acum doisprezece ani ulițele Lugojului aveau un aspect inedit, leșit din clișeu obișnuit. Străzile forfoteau de lume. Graț ardelenească și vorbă bănățeană se amestecau prietenos într-o unanimă atitudine de respect și durere.

„Era „ingropăciunea” lui Valeriu Branice. Pentru generația nouă, numele acesta poate suna strein. În orice caz numai vagi rezonanțe permit să fie identificat cel ce l-a purtat cu așa bărbăție!

Este inadmisibil ca o figură de amploarea și complexitatea lui Valeriu Branice să treacă în domeniul uitării, numai fiindcă regimurile politice depe vremuri s'au simțit umilite de propria lor micime...

Intr'adevăr, cine rezumă mai sintetic rolul și calvarul ziaristului român dinainte de Unire, decât redactorul „Drapelului” din Lugoj.

Dela primul pas făcut în ziaristică a profesiei noastre sub „gimul strein. El pășește o catedră pentru a se dedica noile lui misiuni de învățător al nației... Ziaristica nu e pentru el un refugiu al neisprăviților, nici trambulina pentru a face saltul amelor pe piscurile „puterii”.

Ziaristica îl pune în contact cu nația întreagă, dornică de a fi îndrămată cu curaj, nația care se găsea în momentele cele mai culminante ale luptei sale pentru dezrobirea națională și culturală. Temperament de luptător, Branice nu putu să-și rezege chemarea, oricâte riscuri avea pe vremea aceea meseria de gazetar. Deveni colaborator al „Tribunei” din Sibiu.

În anul 1894, Branice este invitat de Alexandru Mocioni la Timișoara pentru a iniția un ziar românesc. Astfel vede lumina tiparului ziarul „Dreptatea”, care a înscris în analele gazetăriei bănățene pagini de neuitată măreție.

În câteva luni de zile, nu mai puțin de 23 de articole ale lui Branice sunt incriminate de procuror, iar autorul trimis în judecată.

Procesul aduce condamnarea lui Branice. Nu la 6—8 luni închisoare de stat, cât era „cota” la primele abateri dela art. 172 al codului maghiar, ci la doi ani temniță grea.

Privat, prin aceeași sentință, de exercițiul profesiei pe 3 ani, Branice iese din închisoare cu planul de acțiune gata făcut.

Pleacă deci în Bucovina unde lufileștează, la 1897, ziarul „Patria”.

Un ordin de expulzare curmă la 1900 activitatea lui Branice în Bucovina și curmă și existența ziarului „Patria”.

Intors acasă, Branice își comunică gândurile câtuva timp cu cititorii „Gazetei Transilvaniei” și al „Telegrafului Român”. Dar rolul de colaborator ocazional nu îl mulțumește. Ziarist născut, el se vrea mereu pe primul plan al actualității, comentând, luptând. Hotărăște deci inițierea „Drapelului” la Lugoj (1901).

„Drapelul” a fost, timp de 17 ani, tribuna depe care Valeriu Branice vestea poporului românesc învierea.

Situația aceasta — ca și existența gazetelor — fu urmată de o nouă luptă.

Vorbind apoi de personalitatea politică a marelui luptător, d. Aurel Buteanu încheie citând un articol al diul consilier regal dr. Alexandru Vaida Voevod, povestind procesul fostului redactor șef al „Dreptății” din Timișoara: „Dar într-o bună zi s'a nărut iluzia noastră”. Peste 20 de articole au fost urmărite, iar autorul lor, dr. Valeriu Branice, eliat pe banca acuzaților.

„Ceeace a urmat, ținuta lui Branice întransigentă, de mărime antică a caracterului, este poate cel mai strălucit fapt în istoria zbuciumată a ziaristilor români, din

timpul unguresc. Branice la tot timpul instrucției, a refuzat să răspundă în limba maghiară.

„Astfel instrucția nu s'a putut face decât prin intermedierea unui interpret.

„Judecătorul de instrucție și procurorul cari îl cunoșteau și îl apreciau mult pe Branice, nu încetau să stăruiască, în particular, ca să renunțe la principiul de a valida dreptul limbii române, asigurându-l că dacă va răspunde și se va apăra, cu ocazia debaterii procesului, în „limba statului”, o să primească o pedeapsă mintală. Dar și-au dat de om! Și astfel, sosind ziua fatală, debaterii procesului în fața curții cu jurați, ziua „portectării finale”, cum zicem dincoace de munți a avut loc în următoarele împrejurări, conflictul dramatic între „Ideea de stat național maghiar” și între un bărbat de caracter puternic și român neprihănit.

„Prezidentul (ungurește): Numele, anul nașterii d-tale?

„Interpretul repetă întrebarea românește, Branice răspunde românește.

Sate bănățene

F E L N A C

Un sat din pustă timișană, vecin cu Vinga, Sămpetru German, Bodrogul nou, cu județul Arad și la marginea durereului. Un sat cu oricare altul din bogatul șes bănățean, cu străzi drepte, cu clădiri albe și îngrijite, cu gospodării frumoase și cu o neîntrecută casă culturală.

Felnacul, e amintit în documentele vremurilor, sub numele Fellak. În evul mediu aparținea comitatului Arad iar în veacul XV. a fost alipit istoricului comitat, Cenad. A fost proprietatea familiei Dorozsma, iar sub Corvinești, ajunse în stăpânirea lui Blasiu Kiss. Apoi dispare și poste puțin, îl întâlnim trecut ca proprietatea coroanei.

În 1478, Matei Corvinul donează teritoriul satului, nobilului Jaksics — amintit și în hrisoavele mănăstirii Hodoș Bodrog. Prin strădaniile lui, s'au pus noi temelii satului dispărut, alipit comitatului Cenad. Vladislav al II-lea, în 1491, printr'un decret special, scutește iobugii de act. de orice fel de impozit. Mai târziu, tot un Jaksics colonizează sârbi, iar la începutul veacului XVI, zidește, — același Jaksics — o puternică cetate. După căderea Timișoarei (1552) satul ajunge sub stăpânirea semilunei și devine reședință de plasă.

Când Sigismund Báthory și-a îndreptat ostirca spre Timișoara — în 1596 — trupele turcești de pază, plecaseră din Felnac, spre întimplinare. Recucerită pentru moment, cade iar sub stăpânirea semilunei și stă așa până la 1695, când Mihai Viteazul o cere ca dar, dacă o va recuceri. Puținele documente rămase, afirmă că Felnacul nu i s'a mai dat voievodului, după cum, de altfel, nu i s'au mai dat nici celălalte proprietăți făgăduite aici, în Benatul prin care a trecut, și spre glorie, dar și spre apus. Căci istoria își schimbase mersul și marile victorii, au devenit nedrepte învingeri...

Anul 1617, anexează Felnacul, Banatul timișan.

Câteva hărți vechi și însemnările rămase, menționează în apropiere, sate cu istorică importanță, azi, dispărute.

Atunci, când imperialismul Vienei din veacul XVIII, împământănește șvabii

„Prezidentul (ungurește): Diploma de doctor, la care facultate ai obținut-o?

„Interpretul pune întrebarea în românește.

„Branice, românește: La facultatea de filosofie.

„Prezidentul (ungurește): La care universitate? Din cari studii?

„Interpretul pune întrebarea în românește.

„Branice, românește: La universitatea din Budapesta, din limba și literatura maghiară.

„Rezultatul, a fost firește 2 ani de temniță și confiscarea întregii cauțiuni a ziarului.

„Care eveniment nu ar fi fost însă palid, pe lângă strălucirea faptei, săvârșite de Valeriu Branice?

... Și a stat 2 ani la Vaș, a mai stat apoi vreo 3 la Seghedin, cu Ion Clopoșel și cu părintele dr. Dumitru Manu, pentru spionaj în favoarea României, în timpul războiului”.

*) Iluzia că „Dreptatea” nu va fi luată sub urmărire de procurorul ungur. — N. A.

în mana plaiului timișan, ordinele autorităților imperiale, adunaseră tot în Felnac, câteva zeci de familii sârbești, pentru a lăsa fertilitatea brazdei, în mâna neașteptăților veniți, procedeu, aplicat mai mult Românilor. Așa, s'au lăsat sate românești — la indemnul cu baioneta — în stăpânirea oaspeților iar plugarul valah a fost trimis în sârăcie, să-și înghebeze altă gospodărie. Vești găsi, în concluzie, cauze și efecte.

Sârbi, real, au dispărut în masa băștinașilor, uitând portul și obiceiurile lor naționale și adoptându-le pe cele românești.

Iar ca trăire, Felnacul de acum e tipul satului bănățean de pustă, cu oameni harnici, ospitalieri, luzoși și obișnuți să „trăiască bine”. Și starea aceasta materială, aduce după sine, iminent, și decadența morală. Acest fenomen social, l-am întâlnit și aiurea. E pretutindeni, unde brazda sau uzina dă aur mult și unde denatalitatea sporește, din dorința de a menține un bine relativ și nu rău evident.

Portul — fie al fetei, fie al flăcăului — nu mai păstrează nimic din specificul locului, nici în zi de sărbătoare și nici peste săptămână. E numai mătase, lac, iar obrajiți, albele și rumenele. Și jocul, a împrumutat ceva din dansul șvabilor, cu reverențe deplasate, și formalități ridicole. Ce a mai rămas românesc, e doar strigătura.

Un fapt curios... Superstiția și datinile, se mențin. Și, poate, mai mult decât în altă parte. În Felnac, și azi se creștează urechea pisicii, după fiecare căsătorie...

E, aci, o luptă accentuată între tradiție, fact, formă și modernism rural.

Prăvala moralei datorită activității misionare a părintelui Sebeșan, datorită d-lui notar Petru Aurel și d-lui învățător Sebeșan, a conținut. Și dacă munca acestor îndrumători înțelegători, va continua drumul spre tînta binelui, se vor putea evita multe și se vor putea înfăptui adevărate opere de înălțare sufletească și națională.

Credem în deplină izbândă...

ION B. MUREȘIANU

Gospodarii asociați din Maramureș

La Vad, în Maramureș, sătenii asociat, de câțiva ani, într'un fel de societate numită de ei „Frăția”, ca să nu mai moară vitele. Mi se pare că această societate nu are nici statute, nici consiliu de administrație alcătuit după tipul obștesc. În orice caz, nu se știe decât că, urma unui sfat ținut între țărani satului, ei au hotărât să deie fiecare „Frăției” câte 24 lei de cap de vită, pe viitor în schimb, cui i va muri vită, îi va „Frăția” numaidecât o vită sănătoasă și tânără, în deplină proprietate.

Societate asta publică și un bulet foarte naiv redactat dar de o admirabilă ținută morală, din care aflăm care țărani n'a fost om de treabă, în anul care a trecut, care om umblă fără treabă, sau ne viteză, însăfârșit, roagă ca în viitor să rele să nu se mai repete.

Este splendidă această civilizație satului. Olanda, Danemarca, Elveția, Tările Scandinave au început decât tot așa „Frăția” din Maramureș nu face nici politică și nici n'a făcut vreodată. Din cotizațiile țărănești, în fiecare an, vacează câteva vite, plătește un medic veterinar aduce capete de prăsilă, pentru ameliorarea raselor, — și toate acestea din ce în ce fără greutate cei 207 membri gospodari ai acestei „Frății.”

Isi poartă singurile grije. Nu cer nimic nimănui. Sunt nobili, în opinie. Au stins nemulțumirile satului, au silit pe lenesi să se corijereze sau să plece, au dat pe față numele celor cari, când și când, au încercat să obțină despăgubiri pentru accidentele vitele nepăzite, sau neasigurate. Cu „Frăția” nu e de glumit. Din vadul Maramureșului nu a plecat în lumea largă nici un țărăn disperat, în clipa când a rămas fără vite. În timp de opt ani, asociația asta plătit membrilor ei 167 vite, cu 212.200 lei.

Este ceea ce trebuie să învețe a face toate satele românești. Nu cultura trebuie, în primul rând, ci această civilizație către care inclinăm și caracterul românesc. Vaste gospodării bazate pe ajutorul reciproc, comune sănătoase care să poată ieși în calea stăpânirii, și să pălăriile în mâini, să spună: „Vă mulțumim pentru că nu avem nevoie de nimic”.

„Frăția” din Vadul Maramureșului este un exemplu încurajator pentru viața satelor noastre.

Mica publicitate

Supralichitașă moșiei Niemetz-Găvojdia, în va ține Lunea viitoare, 22 Ianuarie, 20 jughere cadastrale, pământuri bune, autor, puține fanețe. Prețul de strigare milion, 111.000 Lei. Informație: Dr. Alföldi, curatorul falimentului, Timișoara I, Str. Lovinici 8.

Căutăm funcționar, Preferat să cunoască limba ungară și germană. Oferte la „General”, societate de asigurare, Piața Libertății 2.

Prepar copii de curs primar. Pretenții modeste. Adresa la ziar.

De închiriat imediat, apartament confortabil, compus din 4 camere și dependințe, parter în vilă. — E-dul Carmen Sylva No. 8, Ing. Cernescu.

ADMINISTRAȚIA ZIARULUI „DACIA” caută vânzătorii de ziare. Doritorii să prezenta de urgență la administrație.

D-nă meditează toate materiile în special franceza și româna. I, Pul. Regina Maria 3, et. II, ușa 6. (Lângă Banca Victoria)

Întreprindere bineorganizată din localitate caută asociat cu capital, cu sau fără colaborare personală. — Oferte la ziar „Rentabil”.

Esti așa — pentru că nu poți fi altfel...

Scurtă convorbire cu d. dr. Petru Râmneanțu, în trecere spre Italia

— Cu plăcere... Comparați omul cu o piramidă patrulaterală, a cărei bază este valoarea lui ereditară, adică valoarea cu care se naște. Cele patru fețe ale piramidă sunt, prima: contribuția morfologică (rasă, tip sanguin, tip social), a doua: contribuția fiziologică, a treia: funcțiunea umorală, iar a patra: caracterul moral și însușirile psihologice ale individului (tipul inteligent, atitudinea socială față de biserică, neam, stat, etc. și aptitudinile lui). Toate acestea la un loc — în figură geometrică: piramida, cu baza ei și cu cele patru fețe — au o strânsă corelație între ele și, studiate în ansamblu, ne dau tipul unitar, reprezentat prin vârful piramidei

Ca să vă plasticeze expunerea — ne explică d. dr. Petru Râmneanțu — putem zice că cine studiază un tip după această disciplină, îl poate spune, după ce l-a dibuit caracterul: Esti așa — pentru că nu poți fi altfel...

— Pe cine veți vedea în Italia?

— Înainte de a răspunde la întrebarea aceasta, trebuie să vă mai spun că studiile mele au la bază creșterea savanților italieni G. Viola și N. Pende.

„Pende — continuă interlocutorul nostru — e și senator de drept. El a fost și în România, unde, conferențier despre creștere și ortogenază și-a expus principiile ce stau la baza disciplinei lui științifice. El este părintele biotipologiei. Până la Pende, toate însușirile amintite ale indivizilor au fost studiate fragmentar, nu unitar, și corelaționist. Unitar și corelativ au fost principiile esențiale ale noii discipline lansate de Pende, care va deslega cele mai multe mistere din medicină.

Lui Pende — mai adaugă d. dr. Petru Râmneanțu — i se face în momentul de față, de către regimul fascist, un institut de biotipologie la Roma. Va fi cel mai mare institut de cercetări științifice din Europa, întrecând chiar institutul Carlo Forlanini, creat de regimul fascist pentru cercetări în domeniul tuberculozelor.

La institutul Pende, la savantul Pende merge și acum, — încheie d. dr. Petru Râmneanțu.

Interlocutorul nostru ne-a mai împărtășit că Excelența Sa d. rezident regal — care se interesează foarte mult de chestiunile de igienă socială — l-a rugat să viziteze unele așezăminte din localitate, cu scopul de a-și verifica cercetările de care d. dr. Petru Râmneanțu este preocupat.

George Luca

TIMIȘOARA, 14. — D. dr. Petru Râmneanțu, șef de secție la institutul de igienă și sănătate publică din Cluj — în trecere spre Italia, unde face un voiaj de studii de șase săptămâni de zile — a vizitat ieri dimineață pe Excelența Sa d. rezident regal dr. Alexandru Maria, cărui i-a oferit, în semn de omagiu, o lucrare proaspătă și de mare răsunet științific, recent terminată de d. sa: „*Biometrie medicală și statistică vitală*“.

Știind că tânărul savant bănățean — fiindcă d. dr. Petru Râmneanțu e originar din Gaiul mic, județul Timiș-Torontal — a făcut în vara acestui an interesante studii asupra tipologiei umane în valea Ierii (județul Turda) am ținut să avem cu d. sa o convorbire asupra disciplinei după care se ghidează știința de care d. sa este preocupat.

Vă rugăm să binevoiți a ne face, d. le doctor, pentru cititorii „Daciei“, o scurtă expunere în legătură cu preocupările dv. actuale și cu voiajul de studii pe care-l întreprindeți în Italia — ne adresăm noi tânărului savant, la eșecul din cabinetul Excelenței Sale d. lui rezident regal.

Mă preocupă în cel mai înalt grad — răspunde d. sa — problemele în legătură cu constituția umană și endocrinologia. În Italia plec pentru aprofundarea acestor probleme.

În legătură cu problema aceasta am făcut studii în vara anului trecut, pe valea Ierii, în județul Turda. Am studiat acolo 2200 de persoane, din cele mai multe puncte de vedere: valoarea ereditară, tipul morfologic, tipul social, tipul sexual, tipul psihologic și funcțiunea endocrin-simpatică.

Dati-ne d. le doctor, o explicație mai populară a acestor preocupări...

Eparchia Caransebeșului în plină activitate

Fiecare sat, fiecare preot din eparchia Caransebeș trăiește azi în ritmul unui dinamism realizator, dinamism al cărui norocos inițiator este P. S. Episcop, dr. V. Lăzărescu dela Caransebeș.

Cele mai mici și mai ascunse parohii poartă pecetea noilor stări și îndrumări spre bine, cuprinzând în sine nucleul acelei înjghebări, după tipa ul dat de Domnul Cristos: „împărăția lui Dumnezeu pe pământ.“

Nenumăratele vizite canonice, pe alocurea odată și chiar de două ori repetite, cu trezit în preoți simțul răspunderii, simțul datoriei, stimulându-i la întrecere în cele bune.

Monumentalele biserici noi din Anina, Ferdinand, Margina, Reșița, Șipeț, Zolt, Seceni și Măguș sunt icoana acestei binecuvântate întreceri, dar în același timp un fruct dulce al ostentivităților străduințe, depuse „cu timp și fără timp.“

Ce talmăcește — în altă ordine de preocupări — revenirea căpeteniilor nazareniste și baptiste din Sân-Mihai, Jldioara și Caransebeș la vatra credinții strămoșești, decât că lumina a început să pătrundă cu putere peste tot, în cele apropiate ca și în cele mai dosite locuri...

Pe pământul cu vechi și însemnate așezăminte mănăstirești al Banatului, uzurpate până nu de mult de sârbi, din viguroasa brazdă trasată de P. S. Sa răsar noi cititorii mănăstirești.

P. S. Sa dr. V. Lăzărescu are fericirea să fie în Banat în anul mântuirii 1938 cititorul celei dintâi mănăstiri de maici din tot Banatul și Ardealul!

Mănăstirea „Sf. Ilie de Izvor“ este pe cale de zidire în proporții vrednice de trecutul nostru mănăstiresc aici în Banat.

În atelierul de industrie casnică al mănăstirii maicile vor țese și vor lucra, vor cose și broda materialul trebuitor la confecționarea hainelor preoțești. În același timp învățând și îndrumând tineretul feminin din împrejurimi la păstrarea portului național, la reafierea vechilor motive și isvoade românești, reeducând gustul în alegerea culorilor și păstrarea motivelor originale românești. Și, oare, din punctul de vedere al neîntrecutei arte bănățene, nu este nime it ca biserica și așezămintele sale să o îndrumeze pe calea unei valorificări meritate?! Cu vremea la această mănăstire vom avea și cel dintâiu așezământ pentru îngrijirea bolnavilor în spiritul vechilor așezăminte de asistență socială ale Bisericii.

În anul 1935 Mănăstirea Săraca dela Șemlac intră în patrimoniul Episcopiei de Caransebeș. Interesul ce s'a depus neîncetat la refacerea așezării mănăstirii

sporește încrederea ce nutrim pentru renașterea unui vechi centru de artă și cultură bisericească.

N'au fost lăsate pe plan secundar nici celelalte așezări mănăstirești. „Iavorul Miron“, unde nu de mult un creștin pios a adus cu sine o însemnată avere, ca și „Mrăcunea“, schitul din Valea Dunării, refăcut din temelie, ne duc pe urme de realizări incostestabile.

Și, în timp ce o viață națională românească și bisericească duhovnicească se împletesc în semnul acelei renașteri dorite de bănățeni, — conștiința românească se trezește și ea la viață pretutindeni pe întinsul Banatului, chiar și acolo unde urgia desnaționalizării a fost mai acută: Valea Dunării!

În două cuvinte iată ce este „Clisura“ sau „Valea Dunării“: porțiunea de ținut românesc de-a lungul Dunării dela coltul Nergăului (Nera) de lângă Lecovița până la Orșova. Satele din această „Vale“ au fost sărbizate de pe urma situației lor de sate de graniță au fost înglobate fostului regiment iliro-banatic No. 14, numit mai târziu în chip tendențios „sârbo-banatic“, „ocrotite“ de ierarhia bisericească privilegiată a sârbilor cu concursul mănăstirilor uzurpate: Zlatița, Baziaș, etc.

În spre această mult sguduită parte a Banatului s'a îndreptat grija de căpetenie a P. S. episcop Lăzărescu.

Secundat de bărbaji inimoși și cu dragoste de neam s'a apucat de o grea muncă: reromânizarea acestei regiuni desnaționalizate.

Desigur, se impune aci o grijă deosebită din partea organelor de stat și de tuturor instituțiilor culturale și de orice categorie, pentruca procesul început să se poată desfășura în chipul dorit de noi.

Cu toate greutatele ce s'au ivit azi în fiecare din cele 9 sate românești sărbizate, din această regiune, se construiește câte o bisericuță în care românul terorizat până azi de sârbi și preotul lor, să-și poată rosti rugăciunea și asculta sfintele slujbe în limba sa și a statului român care-l ocrotește.

Nu mai puțin purtarea de grijă a P. S. Episcop Lăzărescu s'a estins asupra Românilor de peste hotare, pe care încă i-a ajutat cu vorba și cu fapta.

„DACIA“
e ziarul tuturor

Iarnă grea în toată Europa

Amsterdam, 14 (Rador.) — Toate fluviile și râurile din Olanda sunt înghețate. Ghiața acoperă întinse suprafețe de teren dintre acelea cari au fost inundate acum câteva săptămâni pentru apărarea țării împotriva eventualei invazii străine.

TREN JUGOSLAV INZAPEZIT OPT ORE

Belgrad, 14 (Rador.) — Temperatura continuă să coboare în Jugoslavia sub influența valului de frig venit din Sudul Rusiei. Viscolul paralizază întreaga circulație feroviară. La Kabanosci, rapidul Paris—Atena a fost blocat timp de opt ore în mijlocul troanelor de zăpadă. În Sudul țării, mai multe trenuri au fost

blocate. Nu se cunoaște până acum numărul victimelor.

ZĂPADĂ DE TREI METRI ÎN SPANIA

Madrid, 14 (Rador.) — Gerul continuă în Spania. Pe cărările munților zăpada a atins 3 metri. Furtuni și ploi torențiale au produs pagube coasta mediteranei regiunea Valenciei.

GER ȘI ZĂPADĂ ÎN PORTUGALIA

Lisabona, 14 (Rador.) — Temperatura e în scădere în Portugalia. La Serra de Estrella s'a înregistrat 9 grade sub zero, iar la Coimbre a nins, ceea ce constituie un fenomen foarte rar pentru acel oraș.

Organele administrative au fost îndrumate să înlăsească corespondența familiilor celor concentrați

O circulară a ținuului Timiș

Timișoara, 14. — Ținutul Timiș a expediat prefectilor de județe din ținut, primarilor, pretorilor, notarilor și celorlalte organe administrative în subordine, următoarea circulară:

Sesizați de greutatea pe care le înfăpâșină familiile unor concentrați la expedierea corespondenței, îndeosebi când trimit bani sau colete cu îmbrăcăminte și alimente, avem onoare a vă ruga să binevoiți a da dispozițiunii d-voastră și primari din județ, să dea acestor familii convenitele lămuriri cu privire la completarea formularelor, pentru expedierea banilor și a coletelor: mandate de plată și fol de expediție. La nevoie, adică atunci când expedierea o fac neștiutori de carte — părinții sau soțiile concentraților — domnii primari,

notari și oricari alți funcționari comunați să completeze singuri acele formulare, îndeplinindu-și astfel o mică obligațiune patriotică față de apărătorii țării și de familiile lor.

În acest sens Veți binevoi a face, prin d-voastră pretori, un calduros apel și către preoții și învățătorii din județul Dvs., rugându-i să dea cel mai larg concurs familiilor celor concentrați, pentru ca acestea să simtă cât mai puțin lipsa celor plecați la datorie.

În nici un caz, obligațiunea, de a rezolvi corespondența familiilor celor concentrați, nu poate fi trecută în sarcina oficiilor postale și a funcționarilor postali, cari și așa sunt foarte aglomerați cu lucrările lor oficiale.

O inovație la tramvaele comunale

Timișoara, 14. — Direcțiunea IET-ului, a luat hotărârea de a introduce o inovație la tramvae, după modelul tramvaelor din București. Și anume: urcarea în vagoane să se facă numai pe ușa din urmă, iar coborârea numai prin partea din față, adică pe lângă vatinan. Se introduce un sistem din cele mai bune, pe care presa de multe ori l-a cerut. În felul acesta se evită buculada și înghesușul, supărătoare pentru călători. Urcările și coborârile se vor face mai ușor, iar tramvaele nu vor mai întârzi în stații atât demult ca în prezent.

Fată de această inovație, ne exprimăm un singur regret. Anume: că nu s'a impru-

mutat mai mult dela tramvaele bucureștene introducându-se și caloriferul în vagoane pentru ca pasagerii să nu mai înghețe în frig în timpul călătoriei. Tramvaele au fost și continuă a fi una din întreprinderile comunale care aduce frumoase venituri. De introducerea caloriferului, nu numai că s'ar putea face, dar se impune ca o datorie din partea întreprinderii. Pentru timpul de iarnă s'ar putea chiar majora cu un leu tar de călătorie. Călătorii încă ar fi mulțumiți.

Un alt fapt care ne bucură, îl constituie faptul că toate vagoanele de tramvai au început a fi din nou vopsite, schimbându-le înfățișoarea sumbră ce o au în prezent cu mai multe.

Recunoștința moșilor pentru ajutoarele primite dela membrii gărzii naționale din județul Timiș-Corontal

Hălmagiu, 14. — D. Aurel Sârbu, comandantul gărzii naționale din plasa Hălmagiu a trimis dlui colonel Madancovici, comandantul gărzii naționale din ținutul Timiș, o scrisoare de mulțumire pentru ajutoarele primite de moșii săraci din Munții Apuseni, cu următorul conținut:

Domnule Comandant, Anexat avem onoare a vă înainta în copie adresa de mulțumire, adresată dlui comandant al gărzilor naționale din Beșenova veche pentru 100 kgr. făină, trimisă ca să fie distribuită familiilor sărace din această plasă. Țin să vă mărturisesc, că suntem destul de vrednici de a vă mulțumi pentru atâta interes ce ne purtați și dragostea de care ne împărtășiți și chiar pentru aceasta, moșii gardiști rămân legați de sufletul dv. și atunci când va sosi momentul să preluați comanda acestora, ei vor fi gata a se sacrifică fără ezitare până la ultima picătură de sânge, dând încă odată dovadă lumii întregi, că sunt tot atât de vrednici ca și înaintașii lor, cari au știut să moară pentru libertate.

Dlul dir. școlar Barbu, comandantul gărzii naționale din Beșenova veche l-a trimis următoarea scrisoare de mulțumire pentru românescul dar făcut mo-

șior: Florile morale cari împodobesc viața și care apropie pe om de Dumnezeu, sau cam rărit, dar cea mai rară dintre flori este de sigur recunoștința.

Această deosebită înțelegere și răsbunătoare mai acolo, unde rapta bună izvoare din dragostea de aproapele tău, răsbunătoare și creșterea în inimile hranite din sentimentul curat, cum este a mult iubitor și devotatului nostru comandant d. colonel Madancovici, pentru că fapta bună pe care ați făcut-o dv. prin această ați trimis făină care urmează să fie distribuită, la cei mai nenorociți, dar braț moși din gărzile naționale, a izvorât din dragostea și iubirea domnului comandant, pe care o are pentru acești moși.

Gândiți-vă, că în ziua de 17 Dec. 1938 la inspecția din comuna Tisa, am găsit o femeie gravidă cu trei copii mici, fără o bucățică de pâine sau lemn, la care sa acoperită din mila primarului — fiindcă o plouă — iar soțul ei plecat și zonă — poți oare face ca să nu-ți dai tot ce ai? și totuși această femeie răspunde prin următoarele cuvinte: „Sunt fericită că bărbatul meu este în zonă, ca să ne apere contra dușmanului, care vrea să năvălească peste noi”.

Pot să vă mărturisesc, că acest ca nu este izolat, ba sunt chiar prea mulți — și sufletul mi-e încărcat de atâta durioșie a mizeriilor ce bântuie pe aici dar tot atunci te fac să fii și mândru știind că din acești moși nimeni n'a putut schimba sentimentul lor național și dragostea ce o au față de Țară și Regiu iar în ceiace mă privește pe mine, vă mărturisesc cu toată sinceritatea, că sunt nespuse de fericit, că am sub comanda mea, astfel de elemente cu un sentiment de înalt patriotism.

După toate cele înșirate mai sus Veți putea să vă dați seama ce mult mă bucură bine ați făcut cu făina trimisă pentru care în numele acestor vă mulțumesc din adâncul sufletului meu, și cei cari au fost împărtășiți de această bunătate se roagă pentru sănătatea d-voastră. Sănătate (ss) Comand. Gărzilor Naționale din plasa Hălmagiu, Aurel Sârbu.

Locuri vacante:

1) 1 ANGAJAT DE BIROU, om serios, peste 40 ani pt toate lucrările, având interes pt. tehnică.

1) 1 TEHNICIAN (meccanic), pt. diferite lucrări, om serios, cu simț de ordne și pricepere pt. desenuri simple.

3) MONTERI pt. instalațiuni mecanice și electrice, oameni serioși și de încredere.

AFIT

Atelierele Fizico-Chimice Municipale Timișoara

(Str. Gării, 17, Uzina de gaz).

Achitarea muncitorilor dela uzinele Ferdinand și Nădrag

Timișoara, 14. — În fața Tribunalului Militar din localitate, în completul prezidat de d. col. Niculescu, procuror fiind d. cap. Oatu, s'a desbătut eri procesul muncitorilor de uzinele Ferdinand și Nădrag, în număr de 13 trimiși în judecată pentru agitație și încetare de lucru.

D. procuror, cap. Oatu, a făcut un

frumos rechizitoriu cerând circumstanțe atenuate pentru inculpați, iar d. av. Teofil Popovici, din partea acestora, print'o magistrală pledorie, a cerut achitarea.

Desbateră a durat toată ziua, iar prin verdictul dat, Tribunalul Militar a achitat de orice penalitate pe cei 13 muncitori.

Conferința administrativă dela Gătaia

Ce nevoi au comunitățile din plasă

Gătaia, 14. — În ziua de 10 I. c., a avut loc o conferință de plasă la sediul preturii noastre, în prezența dlui prefect col. V. Popovici, pretor Petru Baba, notarii, primarii, preoții, directorii școlari, secretarii F. R. N. și comandanții gărzilor naționale din plasă.

D. pretor Baba a făcut un raport din care reiese că în plasă e nevoie de următoarele lucrări:

Berecuța: un pod învaloare de Lei 10.000—12.000; casă parohială.

Birda: repararea drumului dela gară spre comună.

Butin: canalizarea hotarului comunei, care ar necesita, în afară de prestație, suma de Lei 60.000—70.000.

Clopodia: terminarea bisericii ort. rom., care actualmente este în stadiul de construcție; o sală de învățământ.

Ferendia: repararea în mod radical a școlii și a primăriei.

Gătaia: continuarea reparării casei preturii, în valoare de 50.000 Lei; construirea drumului Gătaia-Berecuța în lungime de 1 km din piatră bună granit în valoare de

Lei 500.000, eşalonată pe timp de 5 ani, facerea trecătorilor și construirea unei fântâni arteziene, precum și construirea unei școli primare în valoare de Lei 1.200.000.

Gherman: repararea edificiului primăriei; construirea liniei telefonice.

Jamul-Mare: construirea unei școli primare; repararea drumului pe strada principală; canalizarea hotarului; sectoarele de trecere prin colonie; o alei pentru copii din colonie ce duce spre școală.

Gherbeniș: construirea unei școli; repararea bisericii; construirea podului mare de peste Berzava.

Lățunaș: repararea școlii; repararea podurilor.

Morțfeld: construirea bisericii ort. rom. și transformarea primăriei.

Percosova: construirea unui grajd pentru reproducători; construirea trotuarelor; canalizarea hotarului.

Sculia: repararea bisericii; repararea podurilor.

Semlacul-Mare: repararea locuinței medicului de circumscripție; gardul bisericii, primăriei și trotuarele.

Sipet: construirea unui local de școală.

Soșdea: repararea drumului Morțfeld-Tormac.

După expunerea d-lui pretor, dl. prefect a ascultat doleanțele din plasă, cerând unele precizări, pentru a putea lua măsură. În privința inundațiilor dl. prefect a dispus ca în viitor toate procesele verbale de constatarea pagubelor obvenite de pe urma inundațiilor să fie înaintate direct d-sale, spre a lua în mod perfect cunoștință de întreaga situație a acestor pagube, ca să nu se mai repete faptul din vara anului 1939, când d-sa deplasându-se la fața locului în centrul Gătaia spre a se interesa în mod personal de situația inundațiilor, procesele verbale nu l-au fost înaintate.

Au mai fost luate în discuție: chestiunea cotel de 14 la sută, cuvenită comitetelor școlare; subscrierile la împrumutul de înzestrare armatei; și problema...

A APĂRUT:

revista

Fruncea

anul VII No. 1.

cu următoarele colaborări:

Mircea T. Bandu, Mircea Șerbanescu, V. Bucur, Ion Frumescu, Ștefan Gombosiu, Nicolae Ivan ș. a.

DIN CONȚINUT:

Confruntări. — Un roman necunoscut scris de Napoleon I. — Intre critică și cronică. — Lucruri inutile. — Peste pragul unui nou an. — „Cine-i cine?” — Scriitori și editori de azi. — Poezii, o nupă, note etc.

EXEMPLARUL I. LEI

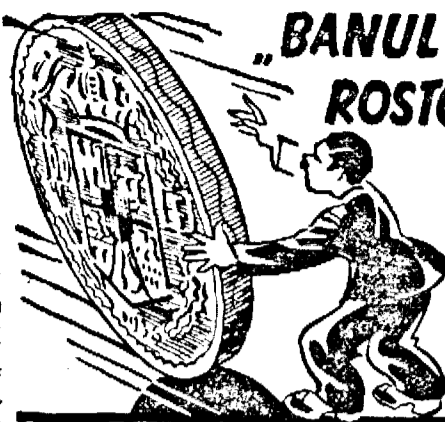
O armată bine înzestrată prezintă o națiune puternică

Subscrieți honori pentru înzestrarea armatei

Pierderile navale britanice

Berlin, 14 (Rador). — Agenția DNB anunță că pierderile engleze de vase de război la 12 Ianuarie au fost deosebit de grave. Flota comercială engleză a pierdut șapte tancuri, printre care „Dunbar-castle” de 10.200 tone, „Totsaycastle” de 7500 tone, precum și mai multe to: pi-

oare la care se alătură pierderea deosebit de simțitoare a celor două mari vase cisterne „British Liberty” de 8445 și „Eroso” de 7267 tone. Pierderile toate înregistrate de flota comercială britanică în aceste trei zile se ridică la 37.130 tone.

„BANUL E ROTUND ȘI SE ROSTOGOLEȘTE ÎN TOATE PĂRȚILE..”

...dece n'ar aluneca și spre Dv. dacă v'ați cumpăra UN LOZ DELA COLECTURA

AURORA

pentru tragerile dela 15 și 18 IANUARIE ale LOTERIEI DE STAT?

Bancade Scoal S.p.A. sucursala Calea Timișjaral. B.I. R. J. Ferdinand Nr. 8, Tel. 33-32

Savant german a filmat evoluția embrionului de găină

Savantul german, Dr. H. Vollmar, dela Institutul de cercetări chimico-terapeutice din Frankfurt—Main, a reușit să observe și să filmeze, pentru prima dată, dezvoltarea embrionului de găină în ou. El a descoperit un procedeu, care i-a permis să înlăture coaja opacă a oului și să-l așeze într'un vas de sticlă, unde a putut să observe creșterea embrionului până în stadiul de pui.

Dintre cele 21 de zile incubatie, cele mai interesante sunt primele două zile. În primul moment se observă pe gălbenuș o pată albă, de mărimea bobului de linte, lipsită de orice structură. După câteva ore, începe să se formeze pe te mici roșii, iar în mijlocul petei albe, un sâmbure minuscul, a cărei mișcare ritmică anunță pregătirea inimii. În curând, legătura inimii cu micile pete roșii stabilește circulația sângelui. A treia zi poți recunoaște embrionul, a patra diferitele membre și ochiul, o pată întunecoasă. Primele mișcări încep în ziua a șasea, iar activitatea arterelor în a 11-a zi.

Experiențele nu au reușit să obțină însă, prin acest procedeu puiul viu.

Comemorarea generalului Turbatu la Timișoara

TIMIȘOARA, 14. — Tribunalul militar din Timișoara în ședința de azi a comemorat pe generalul Turbatu, decedat acum câteva zile. D. colonel magistrat Nicolescu Ctin, președintele tribunalului militar, a arătat activitatea decedatului în calitate de conducător al curșilor militare de casă și ca inspector al justiției militare. În semn de reculegere ședința a fost ridicată apoi pe timp de 20 de minute.

Se continuă construcția canalului Rin—Main—Dunăre

Lucrările pentru Canalul Rin—Main—Dunăre, destinat să procure Germaniei o legătură modernă și importantă cu țările din Sudest, continuă cu intensitate. Construcția marilor baraje, de o mare importanță pentru regularea cursului superior al Dunării, a și început.

La Main, stăvilarele sunt de acum terminate; uzinele de forță motrice, la cari se lucrează de doi ani, sunt pe sfârșite. Pe distanța Nürnberg—Regensburg se fac în prezent lucrările pregătitoare, astfel că în curând vor începe și aci construcțiile propriu zise,

Hindușii neînfricați înarmați cu pumnale îndoite au sosit pe frontul francez

Paris, 14 (Rador). — Havas transmite o descriere a unui trimis al său, care a vizitat pe front primul detașament de hinduși sosit în Franța. Toți soldații aparțin triburilor războinice din Nord-Vestul Indiilor: Afrizi, Pathani și Vaziristi. Cu acest prilej, Havas amintește strălucitele dovezi de lealitate pe care le dau principii hinduși. Nimazul de Heyderabad a dăruit 100.000 lire sterline pentru formarea

unei escadrelor de vânătoare și 10.000 lire sterline lunar pentru întreținerea ei. Maharajahul din Patiala, cel din Dikaner și cel din Cașmir au subscris peste 500.000 lire sterline. Rajahul de Nepal a pus la dispoziția Marelui Britanii 8000 de războinici din celebrul trib al Gurkașilor, oameni mici, înarmați cu un pumnal îndoit și neînfricași în luptă.

D. Leon Bailby preconizează întoarcerea la creștinism

PARIS, 14 (Rador). — Amintind omagiul adus de d. Herriot Papei în ultimul său discurs din Camera d. Leon Bailby scrie în „Le Jour” că păgânismul amenință nu numai Franța, ci și in-

tregul continent. Impotriva hitlerismului și a fratelui său sovietic nu avem altă linie de rezistență decât creștinismul și întoarcerea la credința care a asigurat Franței un destin etern.

„Libertatea traficului aliat și dispariția traficului german”

D. Campinchi, ministrul marinei, despre activitatea flotei franceze

Paris, 14 (Rador). — Într'o declarație făcută agenției Havas, d. Campinchi ministrul marinei franceze spune că în primele patru luni de războiul maritim, s'a realizat libertatea traficului aliat și dispariția traficului german. În patru luni, marina franceză a scufundat 10 submarine germane; a interceptat 622.000 tone mărfuri de contrabandă și a controlat 239 vase comerciale. Marina franceză și cea aliată ne asigură, cu excepția Balticeii, utilizarea totală și regulată a căilor noastre maritime. O armată întreagă a venit din colonii fără să piardă un singur om. Armamentul, echipamentul, aprovizionările sosesc neatînse în porturile metropolei. Peste 1300 de vase aliate și mai bine de 200 convoiuri au străbătut mările sub escorta forțelor ușoare franceze. Aproape 400 cargoboturi germane au fost închise în porturi neutre în Septembrie. 20 din ele, cari reprezentau 150.000 tone au fost capturate de marina franceză. Alte 18 cu 123.000 tone s'au scufundat de bună voie.

Din cele vreo 30 submarine germane distruse, zece au fost distruse de forțele franceze. Ministrul subliniază că inamicul n'a provocat pierderea niciunui dintre vasele de război franceze, nici măcar avarierea lor. Marina comercială franceză a pierdut numai 11 vase având 55.771 tone. Adică 2 la sută din totalul flotei comerciale franceze.

Edificabilitatea protecției antisubmarine este sigură, după cum dovedesc următoarele cifre: Tonajul aliat scufundat de submarine, în Septembrie 137834

tone, în Octombrie 117173 tone, în Noembrie 24759 tone, în Decembrie 33714 tone.

Germania simțind ineficacitatea atacurilor sale pe mare, s'a grăbit cu așezarea unui număr foarte mare a minei sale magnetice.

Ea a trebuit să intervină cu această armă, pe care o ținea în rezervă, mai repede decât ar fi voit.

Și acestora li s'a făcut față în luna surprizei, Noembrie, minele au scufundat 114.981 tone vase aliate, în Decembrie 95.177 tone. Desamăgit, Reichul caută să-și procure prin contrabandă și viclenie, ceea ce nu putea primi pe calea mării cu vasele sale, pentru a face față forțelor care se pregătesc.

Șantierele franceze continuă energic construirea în Franța a 126 vase de război. Libertatea căilor imperiale și oprirea traficului inamic, acesta este bilanțul activității franceze, în patru luni de război.

Spărgătorul de gheață „Stalin” prins de ghețuri

Moscova, 14 (Rador). — Vasul spărgător de ghețuri „Stalin” care a mers în ajutorul vasului spărgător de ghețuri „Sedov” a fost prins și el de ghețuri. Distanța dintre cele două vase a rămas aceeași, din ultimele trei zile.

„Sedov” a fost purtat de ghețurile plutoarea la 28 mile în direcție nord-estică.

Suedia face un împrumut în St. Unite

Londra, 14 (Rador). — Suedia își propune să lanseze un mare împrumut în Statele Unite, anunță „Daily Telegraph.”

Comuniștii sunt excluși dintr'un sindicat muncitoresc suedez

Stockholm, 14 (Rador). — Conducerea sindicatului lucrătorilor municipali a decis să excludă pe toți comuniștii din această organizație.

Prezența comuniștilor în sindicat este considerată ca incompatibilă cu dependența acestora față de internaționala bolșevică.

Împrumut de război în Canada

Ottava, 14 (Rador). — Primul împrumut de război canadian de 50 milioane lire sterline cu dobândă de 3 și jumătate la sută va fi lansat Luni.

Avion englez de vânătoare cu patru tunuri pe lăurelă

Londra, 14 (Rador). — Aviația britanică posedă avioane prevăzute cu turele având câte patru tunuri. Așa se prezintă noul avion de vânătoare foarte rapid al aviației britanice. Tunurile sunt așezate câte o pereche de fiecare parte a celui însărcinat să tragă.

Generalul Haller la New York

New York, 14 (Rador). — Generalul Haller, subsecretar de stat în guvernul polonez din Angers a sosit la New York. D-sa va vizita pe dd. Roosevelt și Cordell Hull.

Prin îngrijire am devenit sănătos:

D. IULIU ELSNER, Timișoara III, str. Brâncoveanu 17:

„De mulți ani sufeream de dureri de șale, cari s'au reînnoit în fiecare iarnă. BAILE NEPTUN, dar mai ales tratamentul special m'au eliberat de suferințele mele. Astăzi sunt în vârstă de 69 de ani, viguros, sănătos și drept recunoștință am intrat în rândul clienților permanenți. În urma acestora recomand Baile Neptun în modul cel mai călduros.”

A veni la Baile Neptun, înseamnă a se înălța și a economisi mulți bani!!

Baile Neptun Timișoara

Profesorul dr. Iosif Popovici la Universitatea „Regele Ferdinand” I-ul din Cluj

Figura proeminentă a profesorului Iosif Popovici ocupă, înconștientabil, un loc dominant în rândurile bărbaților noștri de știință și înscrie o pagină neperitoare de sublimă jertfă și frumoase realizări în domeniul filologiei, lingvisticii, dialectologiei, folklorului, foneticii experimentale și al literaturii noastre române.

Sinteza preocupărilor sale, la tărâra Universității românești din Cluj, era: ridicarea prestigiului acestui mare templu de cultură națională, prin autoritatea și reputația pe care o avea în materie de filologie și fonetică experimentală, prin cursurile sale academice cu interpretări luminoase și bogat documentate.

Intreaga sa activitate științifică și culturală desfășurată, timp de aproape 9 ani (1919—1928), la această Universitate, reprezintă, în frumoasa și rapidă evoluție a Universității, o etapă deosebit de importantă și fecundă.

Ascultând îndemnul sufletului său de elită și sfaturile înțelepte ale Mareșului Suveran întregitor de țară, Ferdinand I, date disincului corp profesoral, cu ocazia inaugurării solemne a Universității, ilustrul cărturar își cheltuia toată floarea simțirii și tot aurul sufletului său pentru pregătirea cât mai conștientă și selectă a unei tinerimi sănătoase.

Cursurile sale sistematice, pline de viață și de frumoase învățăminte erau tot atâtea momente de înălțare sufletească și de însuflețire națională, iar profesorul, în cea mai înaltă și nobilă accepție a cuvântului, un adevărat pedagog.

„Avea ca și Bogrea, — subliniază distincul său admirator, d-l Leca Moraru, publicist și profesor la Universitatea din Cernăuți, — același dar de a te face să simți dintr'odată că până la dânsul nu-i stăvilești nici unui singur ascunzic. Ca și V. Bogrea, tipul omului perfect sincer. Decât Iosif Popovici își striga sinceritatea fără nici o rezervă. Pare-să-l aud la chiar soborul filologic de la Cluj: „și cât despre fonetică, d-lor, mai săniți-o, dacă nu catadixiți să vă împreteniți cu fonetica experimentală!” Și câți nu-i puteau ierta aceste efuzii de sinceritate! . . .

„A fost și'n opera sa științifică de aceeași generoasă sinceritate. Nici un șir, fără de cea mai deplină convingere c'a dat tot ce avea mai bun de dat. Nu s'a știut nici de munca brută și — lucru, cu care nu se prea îndelețnesc o seamă de savanți . . . A desțelenit el însuși acolo, unde era nevoie. Cu cât eroism ne-a cucerit, în împrejurări atât de vitrege, sub paza și sub amenințarea baionetei austriece — conștienta sa de textele istorice române. „Eu n'am avut în Istria, decât numai pe Dumnezeu!” imi scria la 24 Ianuarie 1927 el, cu multă amărăciune, dar cu îndârjită conștiință de valoarea operei sale.”

Grăție acestor rare însușiri, reușește să devină exponentul cultural al tinerelor generații, să joace un rol de frunte, atât în mișcarea noastră intelectuală de după războiu, cât și'n viața universitară.

Intreaga energie și-o închină, cu răbdare de mucenic și credință de apostol, cercetărilor pasionate ale vieții, obiceiurilor și graiului poporului nostru românesc de pretutindeni și, îndeosebi, ale Istro-românilor, pentru cari avea un deosebit interes și cult, încă de pe timpul primei sale vizite, făcută în anul 1899, în calitate de student universitar.

Îl pasionau și-l interesau foarte de aproape toate chestiunile culturale, naționale, școlare, literare, folklorice, filologice, lingvistice ale neamului său întregit și, în special, fonetica experimentală, această știință nouă, creată de Abatele Rousselot, căreia i se dedică cu trup, cu suflet.

Interesul și dragostea pe care le avea pentru această știință, precum și ferma dorință de-a pătrunde, din ce în ce tot mai mult, în tainele ei, îl determină să întemeieze un laborator de fonetică experimentală pe lângă Universitate.

Pătruns de covârșitoarea importanță a foneticii experimentale, profesorul Iosif

Popovici ține să arate, și în admirabilul său comunicat, făcut, cu ocazia întâiului congres al filologilor români, ținut în zilele de 13, 14 și 15 Aprilie 1925 la București, despre „fonetica experimentală și aplicarea ei la stilul limbilor” că „fonetica are o vechime mai mare de 350 ani, prin urmare filologia împreună cu lingvistica e mult mai tânără. E curios însă că fonetica numai de 50 ani începe să devină experimentală.

„Azi — continuă profesorul I. Popovici — avem o mulțime de laboratoare, nu numai la facultățile de litere, ci și la diferite clinici ale boalelor de urechi, nas și gât, fiindcă fonetica a străbătut în toate părțile lumii și fără de ea nu se mișcă nici medicul laringolog, nici lingvistul.”

„Numai la noi se ține prea puțin seama de ea, din motive pe care nu le înțelegem. E cert că nici dialectologie, nici filologie și nici gramatică istorică nu se poate face fără ea. De aceea ar fi bine să se considere și la noi ca materie de examen, să se creeze catedre de fonetică și să se întemeieze laboratoare de fonetică experimentală. Numai așa am putea facilita și întregi studiul limbii.”

Intemeiat pe aceste principii solide, profesorul I. Popovici îmbrățișează marea problemă a foneticii experimentale, în toată complexitatea ei, făcând cercetări minuțioase, cu o rigoare științifică absolută și dând la lumină, între anii 1921—1927, diferite lucrări din acest domeniu, de-o valoare necontestată.

Dar activitatea sa culturală și științifică de după războiu nu se mărginește la aceste lucrări de fonetică experimentală, ci îmbrățișează felurite chestiuni școlare, literare, bisericesti, sociale, politice ș. a.

Astfel desvoltă, în parlamentul României Mari din anii 1922—1926, în calitate de deputat al circ. Reșița-Montană, o activitate multilaterală, — îndeosebi școlară, — străbătută de suflul cald al unei sincerități desavârșite și al dragostei sale rețărșurite pentru marea capital de bururi sufletești și celor mulți, al celor legați de gite, pentru

energile care sălășluiesc în sufletul mare și minunat al poporului român bănățean.

Ca și un exemplar clasic al celui mai curat patriotism, își consacră toate străduințele progresului integral al țării, intereselor superioare ale românismului.

Încăzit la lumina acestui mare ideal cultural al României întregite, prof. I. Popovici reușește să dea, printr'o muncă stăruitoare, între anii 1922—1926, în această epocă de mari prefaceri, din partea Banatului, cea mai prețioasă contribuție la grandioasa operă de regenerare a vieții și culturii noastre naționale prin școală.

Eminentul profesor dorea, cu toată sinceritatea ca, în noul concert al vieții și culturii noastre românești, glasul sonor al poporului nostru bănățean, așezat de aproape două milenii pe aceste frumoase și istorice meleaguri, între Tisa, Dunăre și Mureș, să fie auzit, din ce în ce tot mai deslușit, mai puternic.

Dar, activitatea sa extraordinar de fecundă este curmată brusc. Ursitoarele crude îi rup, înainte de vreme, firul vieții, în ziua de 26 August 1928, la vârsta de 52 ani.

După rânduiala misterioasă a Providenței, cade încremenit în somul de veci, în metropola Ardealului, într'o zi senină de vară, cu cer albastru, ducând cu sine, în înormânt, regretele unanime ale tuturor Românilor de pretutindeni.

Kămășițele sale pământești au fost aduse și așezate, spre veșnică odihnă, amăsurat ultimei sale dorințe, la 29 August 1928, în comuna sa natală Clicișoara din adoratul său Banat, alături de bunii și iubiții săi părinți.

Fie-i amintirea veșnic îndemnătoare la datorie, la muncă cinstită și creatoare pentru obște, patrie și neam!

Prof. dr. A. E. Peteanu

COLȚUL BISERICII

DUMINECĂ

„Oare nu zece s'au vindecat? Dar unde sunt ceilalți nouă? Numai unul de neam străin s'a aflat, să aducă mulțumire lui Dumnezeu?”

L. 17, 17-18.

Astăzi avem Dumineca celor zece leproși. Minunata vindecare a acestora, subliniază dumnezeiasca putere și ființa a lui Isus.

Lepura, este cunoscută din străvechi timpuri. În știința medicală ea formează și astăzi, cele mai severe măsuri de carantină și tot atâta grijă de laborator; știința teologică amintește despre lepră și consecințele ei, încă din cărțile lui Moisi.

Măsurile de prevenție, de carantină, sunt atât de aspre, încât leprosul este un orștacizat, un mort viu, al societății omenești: el era lipsit de orice bucurie a vieții, scos din sânul vieții familiale și aruncat în negura singurătății și a durerilor morale și fizice, fără milă și fără nici o cruțare.

S. Scriptură ne arată, că încă pe vremea când știința medicală nu era așa desvoltată, lumea cunoștea adevărata grozăvie a leprei.

Îndată după minunea dela Cana Galileii, Isus este înconșturat de o mare mulțime, care voia să-l vadă și cerșea mila și îndurarea lui. A fost de ajuns ca un glas să strige: „Iată aici un om leproș”, ca în mulțime să se simtă o spaime generală. Toți înmărmuriră în fața unei

vederi înspăimântătoare.

Așa erau de îndepărtați cei zece leproși de lume. Caritatea socială a secolului XX-lea, asigură lazarete pentru leproși, dar înainte cu atâta vreme, izolarea lor era forțată de repulsiunea mulțimii.

Cei zece leproși auzind de puterea minunată de vindecare a lui Isus, în vremea ce el, umbla între hotarele Samariei, îndrăznesc a se apropia și dela distanță îl rugau: Isus, învățătorule ai milă de noi!”

La vederea rănilor fizice, lui Isus i-se face milă, și le spune doar atât: „Duceți-vă și arătați-vă preoților”, iar sf. evanghelist Luca adaugă: „și pe când se duceau, au fost vindecați!”

Deși toți cei zece s'au tămăluit de cumplita boală, numai unul singur s'a întors și drept mulțumire, se aruncă la picioarele Mântuitorului să-i mulțumească, dar și acesta era samarinean. Să ne dăm seama, că pentru Isus, acest fapt a fost relevator. Din zece vindecați de scarba publică și izolarea fizică și morală numai unul se întoarce să mulțumească.

Omul s'a arătat în tot eroismul său: a scăpat de dureri și de rău, nu se mai simte obligat a răspunde cu recunoștință, binefăcătorului.

Pe bună dreptate ne putem aștepta la asprul reproș: „Oare nu zece s'au vindecat? Dar cei nouă unde sunt?”

Tr. C.

No. 31.069/1939 Inspectoratul școlar al ținutului Timiș-Torontal.

CONCURS

În conformitate cu ord. Ministerului Ed. Naționale No. 215.842/939 și al Insp. Școlar 28.959/1939 la școlile de grad secundar, din cuprinsul acestui Inspectorat, sunt vacante 10 (zece) posturi administ. active și anume:

1. Liceul de băieți „M. Nicoară” din Arad, postul de secretar.
2. Liceul de băieți „M. Nicoară” din Arad, postul de aj. secretar.
3. Gimn. Ind. de fete din Petroșeni, postul de secretară.
4. Gimn. german băieți din Lugoj, postul de secretar.
5. Liceul de fete „C. Sylva” Timișoara, post de secretară.
6. Gimn. mixt din Ciocova, post de aj. de secretară.
7. Școala Normală băieți din Deva, postul de aj. de secretar.
8. Liceul Comercial băieți Timișoara, postul de secretar.
9. Școala de Economie Casnică din Fold, postul de secretară.
10. Inspectoratul școlar județean Timișoara, postul de secretar.

Pentru ocuparea acestor posturi vacante, se va ține la Inspectorat în ziua de 31. Ianuarie 1940, dimineața la ora 9, un examen de capacitate cerut de art. 37 din Legea Statului Funcționarilor Publici, la care se vor putea înscrie pentru școlile de fete numai candidate femei.

Candidații trebuie să îndeplinească condițiile cerute de art. 5 și 36 din legea pentru Statul Funct. Publici, având ca studii cel puțin absolventa liceului sau a unei școli similare, atât pentru posturile dela gimnaziu cât și pentru cele dela liceu.

Absolvenții și absolventele școlilor Industriale de grad II nu vor fi primiți la examen, fiindcă trebuie să se destineze profesoratului sau profesiunii respective.

Termenul de înscriere este până la 27 Ianuarie până când trebuie să fie depuse la registratura Inspectoratului, cerele însoțite de următoarele acte originale, cerute de art. 5 și 36 din Legea Funct. Publici.

1. Extractul de naștere.
  2. Diploma de bacalaureat.
  3. Actele militare.
  4. Certificatul de cetățenie română
- Cei declarați reușiți vor trebui să completeze toate actele cerute de art. 5 din legea pentru Statul Funct. Publici, pentru a fi numiți și anume:

1. Certificatul dela cazierul judiciar al Tribunalului că n'a suferit nici o condamnare infamantă și că n'a fost distituit sau pus în disponibilitate dintr'o funcție dela stat.
2. Extrasul de căsătorie (pentru cei căsătoriți).
3. Extractele de naștere ale copiilor (dacă au copii).

Candidații reușiți la probele scrise și orale și numai cei ce urmează a fi numiți în posturile vacante, vor fi examinați apoi și medical de comisiunea medicală regională, în special în ce privește plămânii, pe baza unei radiografii a plămânilor prezentată de candidați.

Materiile de examinare sunt:

La înscris:

- a) O compunere pentru stil și ortografie (adresă, raport, proces-verbal etc.);
- b) O lucrare de contabilitate (intocmirea unui stat de salariu, ordonanță de plată, etc.);

La oral:

- a) Noțiuni de drept constituțional și administrativ;
- b) Legea și regulamentul pentru Statul Funct. Publici;
- c) O examinare din lucrările curente ale școlii (Legile și Regulamentele școlii respective).

Media de admitere este cel puțin 6.00 (șase).

VIITORII DEPUTAȚI SINODALI AI EPISCOPIEI DE TIMIȘOARA

Suntem în preajma alegerilor membrilor în adunarea eparhială a nou înființatei episcopii, asupra cărora meditează — cred — mulți.

Infaptă aci, în centrul de manifestare a spiritualității bănățene, noua dieceză se situază în fruntea coordonării tuturor forțelor creatoare, cari converg în spre fortificarea elementului românesc din această provincie.

Guvernată în virtutea inspiratei constituțiuni saguniene, desemnarea membrilor reprezentanței sinodale, va trebui a ne fi grija de căpetenie. Diversele și multiple probleme cari au reclamat ființarea episcopiei, ne îndatorează la aceasta.

Plecând dela împrejurarea că viitoarea reședință se va stabili la Timișoara, care din punct de vedere al consolidării ortodoxismului se află pe la drumul jumatate, conducătorii ei se vor lupta cu greutate mari pentru a căror depășire se cer eforturi înșutate. Nu vom aminti decât în treacăt câteva: Catedrala neterminată, mijloacele de-a o susține, reședința episcopescă corespunzătoare, edificiul consistorial, localul Academiei Teologice, etc. etc., toate satisfăcute în așa fel încât să corespundă exigențelor de ordin superior, de biserică dominantă.

Nu ne indoim o clipă, că urmând exemplul M. Sale Regelui, care în vremuri atât de grele, prin jertfe atât de mari, a ctitorit din bunătatea visteriei Sale această episcopie, pecețuind prin domnească sancțiune, vechea dorință a bănățenilor, aceștia vor răspunde prin donațiuni și legate, prin muncă și credință.

Așezămintele economice eparhiale, tipografia, librăria etc., cari trebuiesc înființate în vederea promovării bunului mers al propagandei religioase-morale, vor găsi desigur sprijinul membrilor pătrunși de-a această misiune sacră întru luminarea poporului.

Coborând în satele noastre bântuite de vrajba vijeliilor trecute un prim pas înspre clădire, îl vom face înapoi în spre restabilirea colaborării între Biserică și Școală, al căror raporturi solide în trecut ne-au revărsat atâtea binefaceri.

Atâta timp cât protul nu se va găsi la sine acasă în școală și învățătorul în strana bisericii la fel, o reorganizare morală, socială, sau economică a satelor va fi cu neputință.

De aceea, viitorii sfinți mireni ai P. S. Părințe, vor trebui să fie dascăli confesionali, cari cu sinceritate își încheie și azi săptămâna școlară cu Sf. Liturghie de Duminecă dimineața, precum și acei tineri dascăli creșcuți în școala laică de după războiu, cari sunt convinși înaintea forului conștiinței lor, despre temeinicia acestui sublim adevar, încercând prin aceasta a intra pe făgașul vrednicilor trecuți.

Constituind noua episcopie o ardergardă la frontiera de Vest, viitorii aleși ai poporului, vor trebui să fie înarmați cu o prețioasă armătură sufletească, practicând cu asiduitate virtuțile creștine și privind cu mândrie dela tuale precum și adânc convinși în practicarea obiceiurilor sfinte și-a tradițiunilor înălțimea probității morale și intelecnelor inspirate. Oameni cari sărută crucea doar la Eobotează, n'au ce căuta în angrenajul acestor răspunderi de culoare spirituală. Ne place să credem că fiecare se drămuște în cântarul conștiinței și după posibilități se va dovedi că în goana după un mandat de membru în adunarea eparhială, nu se va gândi la remunerațiuni materiale, nici la ascultarea de orgoliu — satisfacții perimate — ci la promovarea binei obștești și premărirea lui Dumnezeu.

Pr. VICTOR FAUR

De vânzare

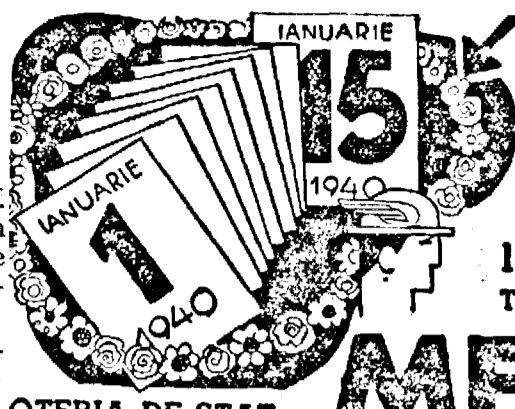
62 iughere pământ

36 km. dela Timișoara,
lângă șosea și gară.

Informații uni la

ANDREI LEOPOLD

Timișoara, Str. Milano 13, telefon 22 44.

UN AN începe bine dela
BUN început...

Cumpărându-vă lozuri
dela COLECTURA MERCUR puteți
incasa premiul de

10.000.000 Lei.
Treceți chiar astăzi pela

...și luați-vă
LOZURI
pentru trașerile
dela
15 și 18 IANUARIE

LOTERIA DE STAT

MERCUR

Banca Timișoarei, Timișoara. Piața I. C. Brătianu Nr. 4. Tel.: 23-49

Pentru ajutorarea Finlandei

Paris, 14 (Rador.) — Valul de frig care s'a abătut asupra Europei în ziua ziarului franceze să amintească condițiile inspăimântătoare în care se desfășoară războiul în Finlanda.

„Le Petit Parisien” scrie că în această epocă, războiul din Finlanda este nefetchipuit. După ce amintește eroismul finlandezilor, ziarul citează o declarație a posturilor de radio finlandeze, că luptătorii finlandezi nu-și mai pot continua

campania victorioasă, fără a dispune cât mai de grabă de arme, muniții și echipament. Ajutorul, scrie ziarul, trebuie dat cât mai grabnic și ar fi o crimă să se ceară Finlandei să aibă răbdare.

„Le Matin” cere ca mica, dar eroica Finlandă să fie ajutată cât mai grabnic.

„L'Ordre” scrie că înfrângerea armatei ruse a înlăturat orice primejdie imediată. El subliniază apoi atitudinea anti-comunistă a guvernului din Roma.

Iarnă excepțional de grea în România In Bucovina nu s'a pomenit din 1919 ger ca anul acesta

București, 14. (Rador.) — Cu excepția litoralului Mării Negre și a unei mici regiuni din Dobrogea, unde temperatura s'a îmbunătățit, gerul se menține în tot restul țării. În special Bucovina iarna a devenit de o asprime necunoscută încă la noi. Temperatura a scăzut la minus 40 grade. Dela 1919 nu s'a mai pomenit un ger atât de năprasnic.

Circulația în străzile orașelor Bucovina e întreruptă aproape cu desăvârșire. Activi-

tatea e complet paralizată din cauza viscolului și gerului năprasnic. În urma intervenției inspectoratului la ministerul educației naționale, toate școlile din Ținutul Suceava sunt închise până 15 Ianuarie.

La Cernăuți avocatul Alois Martiniuc, din Str. Principatele Unite, venind cu chef și culcându-se fără să facă foc în camera a murit de frig. Cadavrul înghețat l-au găsit a doua zi vecinii.

În toată Bucovina trenurile sosesc cu întârzieri de 5-6 ore.

Circulația autobuzelor a fost complet întreruptă.

Gerul aspru se menține în toată Basarabia. Pe malul Nistrului și la Chișinău s'a înregistrat 34 grade. Numeroși locuitori au fost găsiți înghețați.

VICTIMELE FRIGULUI
În marginea comunei Balazul mare, jud. Constanța a fost găsit mort de frig Wladimir Grigore din Chilia veche.

În Capitală femeia Ecaterina Lefter, pe când trecea pe Str. Coțofeni a căzut moartă din cauza frigului.

MASURI PE C. F. R.

Administrația C. F. R. a întocmit un nou program de circulație a trenurilor în Ardeal și Banat. Toate trenurile vor circula numai cu locomotive cu aburi. In drumarea automotoarelor fiind interzisă, după cum am anunțat și ieri.

HAITE DE LUPI ÎN BUCOVINA.
În toată Bucovina haitele de lupi au început să prade sate întregi umblând în călduri de peste 50-100 fiare. Pe alocuri autoritățile au întreprins potere care au vânat până acum peste 50 fiare.

500 milioane spectatori în cinematografele germane

După arătările Președintelui Academiei germane de film, Wilhelm Müller-Scheld, numărul spectatorilor de cinematograful în Germania este de aproape 500 milioane anual. Teatrele au anual 65 milioane spectatori. Un film poate atinge, în patru ani, până la 12 milioane spectatori, iar o dramă de mare succes, 500.000-1 milion spectatori.

Scrisori din Paris

AVIAȚIA DE OBSERVAȚIE

— Dele corespondentul nostru —

Paris, Decembrie. — În această primă fază a războiului, aviația a jucat, alături de marină, cel mai mare rol. Deși nu s'au înregistrat raiduri teribile de bombardament, deși au avut loc numai puține lupte aeriene, aviația a avut, totuși o activitate importantă. Și aceasta, mai ales, în domeniul aviației de observație și de recunoaștere. Aviatorii din aviația de vânătoare sunt mai cunoscuți, devin mai repede populari, celebri ca marii eroi, dar aviația de observație, care implică tot atâtea istețime și eroism, își are și ea eroii ei. Anonimi, poate, dar nu mai puțin viteji și temerari.

Într-o scrisoare de acum vreo lună, v'am întreținut despre isprăvile aviației de recunoaștere, povestite, într'un interviu, de trei piloți de pe front. De data aceasta, iată ce ne-a spus despre această armă, generalul-aviator Pierre Weiss:

„Există o fracțiune a aviației, a cărei activitate, de o eficacitate și dificultate extremă, rămâne obscură; succesul, chiar decisiv, aruncă prea puțină strălucire asupra ei: este activitatea aviației de observație, atașată unităților terestre și lucrând în legătură cu ele.”

Ea face recunoașteri cu ochiul sau

fotografice, aceasta din urmă fiind preferabilă, dacă condițiile atmosferei permit fotografierea. Recunoașterea cu ochiul liber dă rezultate până la trei mii de metri, pentru aetalii, trebuie coborât mai jos. Dar ochiul omenească este depășit de placa fotografică, aptă a prinde orice înălțime, dela orice înălțime.”

„Vederile stereoscopice permit o studiere detaliată a reliefului și desvăluie poziția bateriilor, lucrările, depozitele, distrugerile.”

„Artileria cere aviației de observație să-și îndrepte tirul și s'o informeze asupra eficacității tirului.”

„Infanteria cere, mai întâi, o prezență constantă, fiindcă, în anume zile grele, ea revine focul sacru al soldaților. Umbra aviației de observație deasupra tranșelor dădea, adesea, un sentiment de securitate, prin veghea ei permanentă. Aviația de observație pânădește fluctuațiile primelor trupe inamice, informează unitățile angajate în luptă, prin radio, prin semnale luminoase, prin mesagii aruncate pe linii. Ea dă alarma trupelor de pe pământ, pe care le fereste de orice surpriză. Ea supraveghează câmpul de luptă.”

„Spre deosebire de celelalte ramuri ale aviației, în aviația de observație munca continuă și după aterizare. Echipagiile sosite se grupează în sala de informații, fiindcă ocupația lor principală este exploatarea misiunii lor. Combatanții devin gânditori și înțelepți, plecați deasupra fotografiilor și hărților. Ei analizează, cu o lupă în mână, situația, în timp ce comandantul de unitate și alți observatori pleacă în automobil spre comandamentul unităților de artilerie și infanterie. În sala de informații, comandantul de grupă prezintă lucrările echipagiilor sale. Lucrările sunt panglicile, bande de fotografii, desvăluind prin imagini zonele întinse din spatele liniilor inamice.”

Iată, după spusele generalului Pierre Weiss, unul din cei mai iscusiți specialiști ai aviației franceze, care sunt importante atribuții ale aviației de observație. Pentru a ne da o idee de intensitate activitate a acestui domeniu al aviației va fi suficient să amintim că, într'o singură lună, Septembrie, o singură escadrilă a făcut 50 de zboruri de recunoaștere și a luat 1200 de fotografii.

André Hatot

SPORT

Organizarea întrecerilor sportive în provincie

Este dovedit de mult și deseori că în sport orice evoluție este iluzorică fără întreceri. Rivalitatea este cel mai mare stimul care produce rezultatele cele mai bune, atât în ce privește cantitatea cât și în calitate.

Numite sporturi au ajuns la maturitatea tocmai pentru că rivalitatea a fost sistematic organizată. Competițiunile diferite cari s-au disputat au ridicat atât nivelul cât și popularitatea.

În această categorie intră în primul rând footballul, care a prins rădăcini în toată țara, apoi în unele regiuni boxul, natația sau drumeția.

La noi în Banat sau mai precis în ținutul Timiș în afară de football nici o altă ramură a sportului nu a putut intra în grațiile tineretului.

Astfel se explică de ce nu avem în regiune decât vre-o câteva sute de atleți, boxeri, înotători etc. legitimați, cu toate că importanța acestor sporturi este cel puțin egală cu aceea a footballului.

Cauza acestei disproporții trebuie căutată în primul rând în lipsa de organizare, atât a acestor sporturi, cât și a concursurilor.

Fuținele reuniri ce se organizează nu pot produce nici simpatia tineretului și nici interesul publicului, mai ales că organizatorii, cluburile nu urmăresc decât realizarea vre-unei performanțe prin

adjudecarea victoriei.

În interesul sporturilor acestora ar trebui întreprinsă o campanie de difuzare în marile mase, căci prin aceasta se pot realiza două produse principale: captarea unui mare număr de tineri pentru această activitate sănătoasă și în al doilea rând se va putea face mai ușor o selecțiune a talentelor reprezentative.

Cea mai bună și eficientă cale pentru realizarea acestor deziderate sunt concursurile de tot felul, organizate cu scopul ca să fie accesibile tuturor. Deci concursuri pentru categoria străjeri, premilitari, studenți, militari etc. Sau concursuri pe profesii ca funcționari, meseriași și comercianți.

Aceste concursuri ar trebui organizate întâi pe localități mai mari, apoi pe județ și în fine încadrate într'un campionat al ținutului. S'ar putea organiza și concursuri rurale, spre a pune față în față concurenți de valoare apropiată, căci prin aceasta șansele combatanților sunt aproape egale, iar speranța de a se remarca cu totul legitimă.

Concursurile în cari participă alături de vedete și începători sunt întotdeauna demoralizante pentru cel mai slab și ca: în lipsă de șanse vor evita să mai participe în viitor, fiind dați ca ștersi din mișcarea sportivă.

Ori scopul sportului este tocmai contrariul.

Z. A. V.

Ce trebuie să rețină sportul, din acest războiu

Paralel cu acțiunea militară, care constituie esența acestui războiu, se desfășoară, în diferite țări mai ales în aceea cu o cîmă continentală, sau recu, o vie propagandă în favoarea unor sporturi, care, mai mult decât altele, sunt de folos imediat în apărarea națională.

Astfel, de mai multe zile, telegramele trimișilor pe front ai ziarelor italiene și elvețiene, arag aceia asupra miraculosului pe care-l face sky-ul, în Finlanda, unde o noapte este de ajuns a parcurge până la o sută de kilometri, într'o regiune îngreunată de zăpadă. Cu piciorul liber, într'o asemenea regiune, nu s'ar putea parcurge decât un sfert din această distanță, fără să mai scooti gradul de oboseală, de epuizare, care deosebeste numaidecât pe picton, de skieur.

Importanța militară a skyului, vădită în războiul din Finlanda, și cu învățăminte practice pentru orice campanie în munți, ca și în șesuri înzăpezite, ridică pentru sport criteriul nou de validitate. În primul rând, nu orice sport este, ca atare, utilizabil în războiu. Iar sporturile care fac apel la însușirile cele mai antrenate ale sportivului, în timpurile moderne, abandonează treptat treptat metoda eliminării și a selecționării campionilor, adoptând metoda cea mai profitabilă pentru viața națională: aceea a pregătirii unui cât mai mare număr de elemente de o valoare moderată, sau cu ceva peste valoarea mijlocie.

În acest chip, sporturile devin niște immense rezervoare civile ale apărării naționale. Un club nu va mai furniza 22 campioni, ci 2000, cel puțin, fără acest titlu superlativ, dar cu toții apoi, într'un grad superior, să lupte.

Lucrul devine cu atât mai important, cu cât, în timpul de urmă, chiar în Armată, ideea antrenamentului rațional

și susținut, a modificat în mod simțitor programul de instrucție a soldaților, mai în toate țările. În România, instituțiunea premilitară, dăruită țării de spiritul de prevedere al M. S. Regelui, a făcut un pas însemnat înspre acest scop. Elementele tinere recrutabile, azi, vin în rândurile Armatei cu mult mai pregătite sub raportul fizic. Individual, fiecare tânăr s'a convins că șansele lui de a rezista sunt cu atât mai mari cu cât pregătirea lui premilitară și sportivă s'a făcut mai serioasă.

Războiul modern face apel nu numai la însușirile fizice, dar și la pregătirea culturală și tehnică a unei națiuni.

Fiecare dintre noi, am citit că, în cutare loc, nu știu bine care unitate militară beligerantă „n'a știut să utilizeze, cu maximum de randament, armele de care dispunea”.

Fraza aceasta a devenit stereotipă, în telegramele din ultimele zile. Trebuie să știm folosii experiența altora, pentru a evita ceea ce a fost odată experimentat și regretat.

Scriu acestea pentru a întări conștiința tuturor fraților noștri și prietenilor noștri, cari servesc țara, la funtarii, în intimitate cu armele. Această intimitate trebuie să o deprindem cu toții, pentru că prin forța tineretului nostru să descurajăm orice inițiativă ostilă, până în ceasul, de toți așteptat, a războiului.

De 35 ani!

Mobile Siebold

sunt cele mai bune investiții de bani.

TIM SOARA II, Str. Telegrafului 22.
Expoziția permanentă la Piața Unirii 14.

Considerațiuni la noua organizare a camerelor de agricultură

Ce au fost, ce sunt și ce urmează să fie camerele de agricultură

Timișoara, 14. — În momentul de față se lucrează la un nou proiect de lege pentru reorganizarea camerelor de agricultură. Este un fapt de o deosebită importanță asupra căruia ni s'a atras atenția de către cei interesați, cu atât mai mult cu cât, dela ultima reorganizare a acestor camere profesionale, abia se împlinește anul.

Așa cum sunt organizate în prezent camerele de agricultură, dela început am văzut forma cea mai ideală, prin faptul că aceste instituțiuni deveniseră organele centrale, având subordonate toate serviciile, dela cel agricol până la cel silvic. În ocoalele agricole am văzut avantposturi de încedere deplină pentru propășirea agriculturii românești, iar prin trecerea izlăzurilor de pășune în administrația camerelor de agricultură am văzut un alt pas de mare însemnătate.

Un singur neajuns s'a observat. Separat cu totul de administrația județană, camerele de agricultură, s'au văzut lipsite de autoritatea care trebuia să le secondeze în activitatea pe teren.

CE AU FOST CAMERELE AGRICOLE

La noi, camerele de agricultură au fost înființate în anul 1925 și de atunci încoaci au trecut prin mai multe schimbări.

Ideea organizării agricultorilor în camere profesionale, a plecat din Franța și a ajuns la desăvârșire în Germania și Anglia.

Temeiul pe care se bazează camerele de agricultură este sistemul electiv.

Dela acest sistem nu s'a făcut nici o abatere, nici chiar în țările totalitare, cum sunt Germania și Italia. Sistemul electiv se păstrează.

Principiile după care s'au călăuzit și la noi primii legiuitori ai Camerelor de agricultură, au la bază tot sistemul electiv. Însă, realizate aceste camere, au avut un vițiu inițial, în faptul că raza lor de activitate s'a limitat la unități administrative prea mici, adică la județ. Astfel, veniturile camerelor agricole, erau prea modeste în raport cu cheltuielile de administrație, iar fondurile, — pentru a putea face față multiplelor nevoi de care suferea agricultura românească, îndeosebi după executarea marilor opere de dreptate socială, a reformei agrare, — au rămas prea mici.

Mai târziu, cheltuielile de administrație au crescut, treptat, în așa măsură încât, în unele județe mai sărace ca: Maramureș, Caraș, Severin etc., din veniturile bugetare normale abia s'au putut acoperi.

Avem deci o explicație a multelor schimbări prin cari au trecut camerele de agricultură în ultimii 15 ani.

DIN EXPERIENȚA ÎN EXPERIENȚĂ

Odată s'a încercat transformarea camerelor agricole în camere regionale. Dar nici această schimbare n'a dat nici un rezultat bun, deoarece nimeni n'au avut curajul să renunțe la camerele județene. Noua încercare a avut ca urmare micșorarea și mai accentuată a veniturilor, prin sporirea cheltuielilor de administrație.

Ultima organizare, făcută anul trecut, ni se pare cea mai bună, pentru că vedem mai multă viață în camera de agricultură.

Acum se elaborează un nou proiect de lege pentru reorganizarea camerelor de agricultură.

SERVICII EXTERIOARE

Informațiile pe care le avem cu privire la noul proiect de lege, ne arată că prin el se tinde la desființarea completă a camerelor de agricultură, transformându-le în servicii exterioare ale Ministerului de Agricultură, adică instituțiuni mai mult birocratice.

După noi, camera agricolă ideală, rămâne tot aceea care se bazează pe sistemul electiv. Căci ce autoritate poate avea președintele unei astfel de Camere dacă el nu este ales de cei interesați? El nu va fi piciodată deținătorul încrederei populației rurale.

În ceea ce privește cheltuielile de administrație, ele nu se reduc. Dimpotrivă.

CAMERE ȚINUTALE

Pentru că agricultorii să nu fie excluși din aceste camere profesionale create special pentru ei și ca spese de administrație să se reducă, creder — și tot așa cred cei interesați pe care-am consultat — că dacă este neapărat necesară o nouă organizare a camerelor de agricultură, această reorganizare tinde spre crearea Camerelor agricole ținutale. Sistemul efectiv să se păstreze bineînțeles. Iar actualele Camere județene, să se transforme în comisii sau oficii — cum este cazul cu camerele de muncă — și cari să facă parte din cadrele prefecturilor. Acestea ar putea funcționa ca organe executive ale Camerelor ținutale, dar și ca organe consultative ale prefecturilor și fără alte spese de administrație.

În felul acesta s'ar da o și mai largă interpretare a noii legi administrative iar cheltuielile de inițiere s'ar reduce la minimum. Fondurile ar rămâne mai puțin și acțiunea de ridicare a agriculturii ar primi o și mai largă extensivitate.

Am ținut să facem aceste considerațiuni la noul proiect de lege pentru reorganizarea Camerelor de agricultură pe baza consultațiunilor celor interesați, socotind că aducem un serviciu căruia.

T. B.

15 milioane membrii în Serviciul apărării anti-aeriene germane

Liga germană pentru apărarea anti-aeriană, căreia îi incumbă întreaga apărare civilă a Reichului, numără actualmente peste 15 milioane membrii.

Practic aceasta înseamnă că nu numai în fiecare casă, ci chiar în fiecare familie există câte o persoană membră a Ligii. Acțiunea proprie de „auto-apărare” este dirijată de circa 1 milion persoane, dintre care peste 90% prestează serviciul în mod onorific. Pregătirea acestor conducători se face într'o școală de apărare anti-aeriană, un fel de academie specială pentru studiul noii științe. Ea formează anual, în

mod gratuit, 5000 specialiști în apărarea anti-aeriană, cari la rândul lor îl miliantizează armata milioanei membrii facultativi cu toate problemele „auto-apărării”, și aceasta deasemenea în proporție de 99% onorific. Astfel s'a ajuns în Germania la situația că nu mai există nici o casă și nici o familie în care cel puțin o persoană să nu priceapă în materia apărării anti-aeriene.

Un alt avantaj al acestei organizații constă în aceea, că ea nu-i impune statului german nici un sacrificiu financiar, căci toate nevoile ei sunt acoperite exclusiv din contribuțiile membrilor.

INFORMATIUNI

Calendar

DUMINICĂ, 14 IANUARIE.

Ortodox: Cuvioșii Părinți ucși în Munții Sinai și Rait.

Catolic: Sfinții Ilariu și Felix Papa.
Farmacii de serviciu: Circ. I: Salvator, Bul. Regele Ferdinand; Circ. II: Löw, Str. 3 August, și Meiszner, Pa. Petru Maior 2; Circ. III: Cristea, Pa. Lahovary; Circ. IV: Steeua, Pa. Drăgălina 4.
Serviciu permanent: Mahala: Chioreanu; Fratella: Panajoth.

LUNI, 15 IANUARIE.

Ortodox: Părinții Pavel Tibeul și Ioan Colibașul.

Catolic: Sf. Paul Pustnicul.
Farmacii de serviciu: Circ. I: C. Jahner, Pa. Libertății; Circ. II: Schul, Str. Maresal Joffre 4; Circ. III: Keller, Bul. Carol 27; Circ. IV: Crăciun, Pa. Gen. Drăgălina 15.
Serviciu permanent: Mahala: Chioreanu; Fratella: Panajoth.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR:

Capitol: „Ura, sunt tată!” cu Rieman.

Scala: „Orașul blăstămaților”, cu Errol Flynn.

Corso (fost Rivoli): „Sylvia”, cu Martha Eggerth.

Apollo: „Gangsterii din New York”.

Cea mai ieftină

— Atribuțiunile acordate rezidenților regali de ministerul educației naționale și de ministerul de interne. Monitorul ținutului Timiș publică, în numărul său din 11 Ianuarie a. c., atribuțiunile acordate rezidenților regali de ministerul educației naționale și de ministerul de interne, în afară de atribuțiunile și drepturile acordate acestora prin legea administrativă.

— Mobilierul carierei de peatră de la Lucareț. Ținutul Timiș a aprobat devizul referitor la procurarea mobilierului necesar carierei de peatră de la Lucareț — a ținutului — în valoare de 8750 lei, pe cale de tratare prin bună învoială.

— Conferințe de apărare pasivă. Marți, 16 Ianuarie, ora 11, la cinematograful „Capitol”, conferință în limba maghiară pentru femeile și bărbații din Elisabetin. Miercuri, 17 Ianuarie, ora 11, la cinematograful „Capitol”, conferință în limba română pentru femeile din Mahala.

— ELEVII ȘCOALEI NORMALE DIN TIMIȘOARA, ecou viu al aspirațiilor noastre încercate de amenințările vremii, din toată modestia mijloacelor lor materiale, au subscris cu entuziasm suma de 2000 lei pentru înzestrarea armatei, apărătoarea granițelor. Este în gestul acesta al fiilor celei mai românești și mai necăjite categorii, un simbol reconfortant pe care ni-l dau luminătorii de mâine al satelor noastre.

— Nimeni nu poate fi scutit de străjerie. Straja Țării face cunoscut unităților că elevii de altă origine decât cea română și chiar fiii și ficele membrilor corpului diplomatic — nu pot fi scutiți de străjerie, dacă frecventează școli de stat sau școli cu drept de publicitate, deoarece programul străjeresc face parte integrantă din programul general școlar. Cei ce invoacă motive de a fi scutiți doar de crez și legământ.

— PLATA PENSIILOR OFITERILOR PENSIONARI și urmașilor lor pe Ianuarie se face cu începere de la 16 Ianuarie. Incepând din această zi și până la 18 Ianuarie conducătorii poștali vor aduce la domiciliul pensionarilor cekurile și banii acestora.

— Dispoziții în privința vânzării oiumului la morile țărănești. Ministerul de finanțe a trimis tuturor administrațiilor financiare din țară un ordin circular, prin care arată că toate morile țărănești cu valțuri la vnzarea oiumului, pe lângă factura de vnzare trebuie să mai plătească și impozitul proporțional de 1.40 la sută, conform art. 15 din legea timbrului.

— Un apel către străjerele cari au împlinit vârsta de 18 ani. Straja Țării repetă apelul ca toate tinerele române, cari au împlinit vârsta de 18 ani, să se încrie în rândurile asistențelor străjere de Cruce Roșie, având astfel puțin să servească țara în caz de război și să se scutească în suferință în timp de pace. Inscriserile se fac la toate sediile legiunilor de străjere.

— Fixarea prețului maximal al geamurilor. Ministerul economiei naționale a dat un comunicat, fixând următoarele prețuri maxime pentru geamuri: geamuri țărănești lei 35 pe m. p. Geamuri până la 2 mm. grosime, lei 84 m. p. Geamuri de 2.5—3 mm. grosime cu 15 la sută sub prețurile cartelului, existente la 1 Februarie 1935. La aceste prețuri se mai pot adăuga 3 la sută pentru riscuri de credit, cifra de afaceri și transportul.

montare și reparare a apeductelor

— SINDICATUL „TIMIȘ-BEGA” A ISCALIT 250.000 LEI PENTRU INZESTRAREA ARMATEI. Consiliul de administrație al sindicatului „Timiș-Bega”, în ședința sa de ieri dimineața, a iscalit și a versat imediat suma de 250.000 în bonuri pentru înzestrarea armatei. Consiliul a mai hotărât ca sindicatul să verse a patra parte din toate încasările pe care riscul le va face până la 1. Aprilie din taxele cuvenite sindicatului, după legea lui de organizare.

— Starea civilă. Născuți: Gheorghe Iana, Adalbert Krizsanovits, Iosif Krizsanovits, Gerhard Becker, Mureș Lăpădatu, Livia Stăngu, Ovidiu Remus, Teodor Parțan și I. Iordăneasa Unguraș. Morți: Ana Cucu 76 ani, Iacob Szür ziuș 66 ani, Carol Ștefănic îngrijitor de casă 68 ani, Susana Kalman 43 ani, Emilia Weisz 84 ani, Maria Cuiban 6 luni, Elisabeta Tines 21 ani, Gheorghe Kir 39 ani, Maurițiu Klein maestru 79 ani, Suzana Wind 76 ani, Rozina Urban 70 ani, Suzana Henrich 26 ani, Sigismund Pollak 76 ani și Francisc Steigelmayer. Căsătorii: Petru Paul cu Iuliana Aslău, Mihai Gimpel cu Magdalena Sterben, Simion Jurca cu Margareta Szauer, Emeric Farcaș cu Ecaterina Vörös, Carol Kiefer cu Roza Ferenczi, Francisc Ivankay cu Irina Schifferer, Ilie Popescu cu Cristina Păsulă, Ioan Dukay cu Livia Dajczint, Francisc Meszaros cu Maria Fabian și Bogdan Graore cu Fidia Țăran.

— INMORMANTAREA directorului general al Băncii de Scont din Timișoara, Oskar Kubicek, care a decedat în ziua de 9 Ianuarie c., va avea loc Luni 15 Ianuarie c. la orele 11 a. m. în cimitirul evreesc, din cartierul Cetate.

— BREASLA FUNCȚIONARILOR PAR-TICULARI, din Ținutul Timiș, prin acțiunea începută pentru ajutorare șomerilor și a familiilor membrilor concentrați, a adunat până în prezent suma de 32.000 Lei și 3300 kilogram lemne de foc. Distribuția ajutoarelor se va face în cursul săptămânii viitoare. Este o acțiune care îi onorează pe d. Const. Macid, președintele breslei care, abia întors din concentrare s'a pus pe lucru în folosul acolora cari și-au pus în d-sa încrederea.

— Corul „Speranța” din Timișoara organizează la 23 Ianuarie, orele 9 seara, la fabrica de bere, o serbare pentru comemorarea Unirii Principatelor. După program, dans. La dans, alegerea „Miss Speranța 1940”. Intrarea 25 și 40 lei.

— O INTERVENȚIE A FEDERAȚIEI ASOCIAȚIILOR COMERCIALE. Federația asociațiilor comerciale din Ținutul Timiș, a făcut o intervenție la Ministerul de finanțe, cerând ca unele din amenzi aplicate comercianților pentru contravențiuni la legea speculei, cum este cazul cu lipsa certificatului de impozit, — care propriu zis nu este o contravențiune, — să fie reduse pe cale administrativă la 5 la sută.

— Se cer cărți pentru soldații bolnavi în spitale. Spitalele militare sunt pline de tot felul de bolnavi și în timpuri normale, când țara nu are sub drapel decât efectivele contingentelor obișnuite. Cu atât mai pline sunt spitalele noastre milit acuma, în vremea de iarnă grea și când armata noastră, pentru a face față oricărui eveniment, e nevoită a face concentrări masive din toate armele și din toate contingentele. Spitalul militar Timișoara adresează intelectualilor români din oraș și din provincie, prin intermediul ziarului „Dacia”, rugămintea de a dona cărți și reviste pentru soldații bolnavi din acest spital. Ofrandele se vor depune la redacția ziarului „Dacia”, care le va preda spitalului.

HIRSCHL

Timișoara 101, Str. Treboniu
Laurian 5. Tel. 16-76

— Dr. KEMENY IOAN, medic ginecolog-mamos s'a reintors și a început consultările. Unde scurte. Timișoara II, Str. 3 August 9. Telefon 21-31.

— TIMPUL PROBABIL DE AZI. Presunerea în scădere, cerul variabil, mai mult acoperit în cursul zilei, cerul se va însenina începând de la Apusul țării. Vântul va sufla în Răsăritul țării pe litoral de la Vest și NV destul de puternic, în celelalte regiuni potrivit. Temperatura staționară. Zăpada în jumătate de Răsărit a țării mare furtună.

CONVOCARE.

Societatea corală „Doina Banatului” își ține adunarea generală anuală în ziua de 21 Ianuarie 1940, ora 17, în biroul avocațial al secretarului ei, (Timișoara-Cetate, Str. Eminescu No. 5, et. I, palatul Scherter) cu ordinea de zi:

1. Cuvenitele rapoarte.
2. Absolvarea vechiului și alegerea noului comitet.

Timișoara, la 31 Decembrie 1939.
Dr. I. Groszlanu Dr. Ion P. Maior
președinte. secretar general.

CEL MAI IDEAL PURGATIV, curățător de sânge și fiere este pilula „Solve” a drului FÖLDES. Constipația, stinularea organelor digestive, dureri stomacale și intestinale vindecă complect. Cutia Lei 20. De vânzare în toate farmaciile și drogheriile din țară

— UN DEPOZIT DE APARATE PENTRU APĂRAREA PASIVĂ. Ministerul Armatei a aprobat înființarea, la Timișoara a unui depozit cu aparate pentru apărarea pasivă. Acest depozit va fi condus de d. Col. Codara, având sediul în Str. V. Alexandri 9 și un magazin de desfăcere în Str. Alba-Iulia, de unde cei interesați își vor putea procura măștile precum și tot felul de aparate A. P., fără a mai trebui să se adreseze la București. Date fiind greutatea ce le întâmpinau cetățenii până acum la procurarea aparatelor A. P., subliniem importanța înființării acestui depozit.

MĂIINE
PORTILE NOROCULUI SE DESCHID SI PENTRU DV
MANE SE TRAGE LOTERIA DE STAT
CUMPARATI VA LOZURI
Loteria de Stat

ASTASERA
COLLECTIUNILOR
SUNT
DESCHESE
PANĂ LA ORA
23

ULTIMA ORA

Rușii concentrează 400.000 de soldați în regiunea lacului Ladoga

Helsinki, 14 (Rador). — Localitatea Abo a fost atacată Vineri de 30 de avioane sovietice, fiind omorâți mai mulți civili. Asupra orașului Lehti mai multe avioane sovietice au aruncat bombe. Postul de radio Lehti este avariat, nemaiputând funcționa 3—4 zile. Emisiunile de radiodifuziune finlandeze nu vor fi totuși întrerupte din această cauză, ele urmând să fie făcute la posturi pe unde scurte.

MARI CONCENTRARI DE TRUPE LANGA LACUL LADOGA

Helsinki, 14 (Rador). — Ștefani transmite: In cercurile militare finlandeze se afirmă că rușii concentrează în sectorul lacului Ladoga 20 divizii cu un efectiv de 400.000 oameni și un număr de 2000 tunuri. Alte divizii au și fost

trimise în sectorul Salla. Se confirmă știrea că vasele de război rusești „Marat” și „Revoluția din Octombrie”, fiecare de câte 23.000 tone, au atacat Koivisto, în golful Finlandei, însă au fost nevoite să se retragă sub focul bateriilor de coastă.

PRINȚUL DE PARMA VOLUNTAR IN ARMATA FINLANDEZA

Paris, 14 (Rador). — Prințul René de Bourbon-Parma, fratele fostei împărătese Zitta a Austriei s'a în olat ca voluntar în armata finlandeză. Corespondentul agenției Ștefani află pe de altă parte, din cercurile politice parisiene, că Franța va autoriza tranzitul pe teritoriul său a materialului de război și al voluntarilor străini cari pleacă spre Finlanda.

Activitate aeriană marcată pe frontul de Vest

Londra, 14 (Rador). — Ministerul aerului anunță că aviația militară britanică a executat cu succes raiduri de recunoaștere deasupra Austriei, Boemiei și Germaniei de Nord-Vest.

Patrurile de securitate au sburat toată noaptea deasupra insulei Helgoland.

Toate avioanele cari au participat la aceste sboruri s'au înapoiat neatinsse la bazele lor.

COMUNICAT FRANCEZ

Paris, 14 (Rador). — Comunicatul oficial francez: Nimic important de semnalat.

TREI AVIOANE GERMANE DOBORATE

Paris, 14 (Rador). — „De undeva din Franța” se anunță că patru avioane franceze de vânătoare au atacat de curând 12 avioane Messerschmidt. Grație tacticii abile, francezii au dislocat formațiunea inamică, au doborât trei avioane germane și s'au înapoiat neatinsse la bazele lor.

COMUNICAT GERMAN

Berlin, 14 (Rador). — Comunicatul oficial german de ieri anunță: Pe frontul de Vest nici un eveniment vrednic de a fi semnalat. Aviația și-a continuat sborurile de recunoaștere pe deasupra estului Franței și deasupra Mării Nordului, cu rezultate importante. Trei avioane germane izolate au fost atacate de avioane de vânătoare inamice, dar atacul n'a avut succes. Aviația inamică violând in-

Vas sovietic reținut de englezi la Hongkong

Hongkong, 14 (Rador). — Unitățile navale britanice au adus la Hongkong, în vederea examinării încărcăturii din punct de vedere al contrabandei de război, vasul „Selinga” sub pavilion sovietic. Este prima acțiune de acest fel în regiunea maritimă Hongkong.

că odată neutralitatea Olandei a încercat în noaptea de 12 Ianuarie să sboare pe deasupra Germaniei. Un aparat inamic „Bristol-Blenheim” a fost zărit pe deasupra teritoriului german și doborât după o luptă scurtă, de către avioanele noastre de vânătoare. Avionul inamic s'a prăbușit în flăcări pe teritoriul francez.

Opt avioane britanice de bombardament au încercat să bombardeze contratorpiloare germane în golful german. Numai două din ele au izbutit să arunce bombe, fără însă a provoca stricăciuni. Unul din aceste două avioane a fost doborât, iar altul grav avariat, în vreme ce celelalte șase au fost respinse dela început, de focul precis al contratorpiloarelor noastre.

Elveția și Egiptul dau ajutoare Finlandei

Geneva, 14 (Rador). — Comitetul de organizare al expediției naționale elvețiene, a hotărât a trimite 500.000 franci elvețieni guvernului finlandez spre a fi folosiți în scopuri umanitare.

La secretariatul Societății Națiunilor

s'a primit din partea guvernului Egiptului înștiințarea că Egiptul este gata să dea Finlandei un ajutor în conformitate cu rezoluția adunării Societății Națiunilor din 14 Decembrie trecut.

Avioane engleze au aruncat manifeste la Viena și Praga E'e s'au înapoiat neatinsse la bazele de plecare

Londra, 14 (Rador). — Corespondentul agenției Reuter pe lângă forțele din Franța anunță: Eri au pornit din Franța pentru prima oară avioane engleze care au sburat deasupra orașelor Viena și Praga, unde au aruncat manifeste. Sborul deasupra Austriei s'a produs puțin după miezul nopții. După ce au făcut mai

multe ocoluri deasupra capitalei austriece, avioanele s'au îndreptat spre Boemia. Două ore mai târziu avioanele s'au înapoiat nevătămate la bazele lor înapoia liniei Maginot. Pentru a arunca manifestele deasupra orașelor, avioanele s'au doborât până la mici înălțimi.

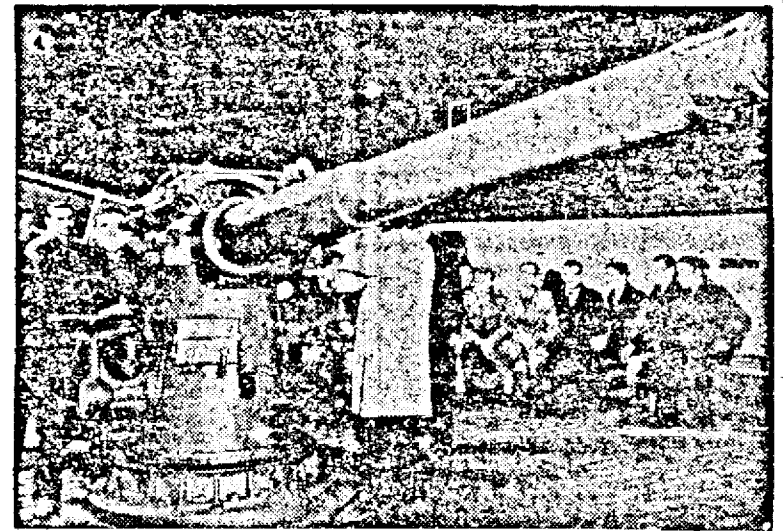
Raidurile aviației britanice produc efecte mari asupra populației din Germania

Londra, 14. (Rador) — Patrurile aeriene de coastă au zărit Joi trei contratorpiloare germane și le-au atacat. Ele au aruncat mai multe bombe, care au căzut în apropiere vapoarelor inamice. Aparatele britanice nu au avut nimic de suferit de pe urma tunurilor antiaeriene.

Ministerul aerului desminte că un avion

britanic ar fi fost doborât Vineri în apropiere de Luxembourg. Aparatul s'a înapoiat nevătămat la baza lui, după o luptă cu patru avioane Messerschmidt.

Călătorii care vin din Germania declară ca raidurile aviației britanice au produs un efect considerabil asupra moralei populației.

Ofițerii Marinai de Război britanici ce dau lecții marinarilor marinelor comerciale asupra funcționării tunurilor de marină.

Opt treceri de frontieră pentru transportul de mărfuri ruso-germane

Berlin, 14 (Rador). — DNB: comunică: Pentru a se spori schimbul de mărfuri între Rusia și Germania, lărgirea liniilor de cale ferată din Estul Poloniei, va fi ajustată la lărgimea liniilor ferate germane.

Liniile căilor ferate Cernăuți, Kolo-

mea, Stanislau, Sambor, Przemysl, care servesc tranzitul din România și în Germania au o lărgime normală.

S'au prevăzut opt treceri de frontieră pentru transportul de mărfuri ruso-germane.

92.000 de soldați alcătuiesc efectivul Belgiei pe 1940

Bruxelles, 14 (Rador). — O LEGE PUBLICATĂ IN MONITORUL OFICIAL FIXEAZA EFECTIVELE BELGIEI PE ANUL 1940, LA 92.000 SOLDATI.

Nenorocire la un far Șap'e inecați

Plymouth, 14 (Rador). — O barcă cu motor, având la bord un ofițer și 7 oameni a fost răsturnată de un val enorm în momentul când voia să acosteze la un far situat la 15 mile de coastă. Din întreaga echipă un singur om numai a putut fi salvat.